

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och av värdepappersmarknadslagen samt av vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i de skyldigheter enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer samt värdepappersmarknadslagen som gäller standardiserade derivat. De föreslagna bestämmelserna gäller marknadsföringen av värdepapper, värdepappersförmedlares tillvägagångssätt, rapporteringen om handel samt anmälningsskyldiga instansers skyldighet att uppge vilka värdepapper de äger till det offentliga insiderregistret. Det föreslås att tillämpningsområdet för dessa bestämmelser utvidgas till att omfatta i propositionen definierade derivat som skall jämföras med standardiserade derivat samt delvis andra derivat som definieras i propositionen. Samtidigt föreslås att anmälningsskyldigheten och obligationen föra insiderregister som gäller värdepapper utvidgas gälla standardiserade derivat i stället för nuvarande begränsningar i handeln.

Det föreslås att förbudet mot att erbjuda andra derivat än standardiserade derivat åt andra än näringsidkare mildras. Enligt propositionen skall derivat som skall jämföras med standardiserade derivat få erbjudas alla placerare. Andra derivat skall vem som helst få erbjuda åt yrkesmässiga placerare medan värdepappersförmedlare får erbjuda andra derivat även åt icke-yrkesmässiga placerare. Dessutom föreslås att åt arbetstagare skall få erbjudas derivat vilkas underliggande egen

dom utgörs av aktier i arbetsgivarföretaget eller ett företag som hör till samma koncern.

I propositionen föreslås också att förutsättningarna för att koncession skall beviljas för optionsföretag, fondbörs, clearingorganisation och värdepapperscentral preciseras så att de mera liknar motsvarande förutsättningar för värdepappersföretag. Samtidigt föreslås att den tillsyn över aktieägarnas och förvaltningspersonalens lämplighet som redan nu gäller för värdepappersföretag och fondbolag utvidgas till att omfatta ovan nämnda sammanslutningar. Dessutom föreslås att tillsynen över aktieägarnas lämplighet utvidgas till att omfatta sammanslutningar som har bestämmande inflytande i ovan nämnda sammanslutningar. Samtidigt föreslås att dessa holdingsammanslutningar skall underkastas finansinspektionens tillsyn, varvid finansinspektionen gentemot holdingsammanslutningarna har de tillsynsbefogenheter som anges i lagen om finansinspektionen. Dessutom föreslås att den begränsning av inflytande som för närvarande gäller optionsföretags, fondbörsers och clearingorganisationers bolagsstämma utvidgas till att omfatta även ovan nämnda holdingsammanslutningar. Det föreslås att aktiebolagsform skall vara en förutsättning för att koncession skall beviljas för fondbörsverksamhet och optionsföretagsverksamhet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Bedömning av nuläget	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
3.1. Mål och medel	9
3.2. De viktigaste förslagen	10
4. Propositionens verkningar	11
4.1. Propositionens ekonomiska verkningar	11
4.2. Propositionens övriga verkningar	11
5. Beredningen av propositionen	11
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	12
DETALJMOTIVERING	13
1. Lagförslagen	13
1.1. Lag om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer	13
1.2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen	18
1.3. Lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet	28
1.4. Lag om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen	28
1.5. Lag om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen	28
2. Ikraftträdelse	28
LAGFÖRSLAGEN	
1. Lag om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer ...	29
2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen	32
3. Lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet	37
4. Lag om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen	37
5. Lag om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen	38
BILAGOR	
Parallelltexter	
1. Lag om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer ...	39
2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen	47
3. Lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet	58
4. Lag om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen	59
5. Lag om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen	60

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

HEX Ab, Helsingfors Värdepappers- och derivativbörs, clearingbolags, nedan HEX Ab, och Finlands värdepapperscentral Ab:s bolagsstämmor godkände den 22 december 1998 att bolagen skulle sammanföras till samma koncern. Sammanslagningen genomfördes genom en riktad emission från HEX Ab till Finlands värdepapperscentral Ab:s aktieägare mot aktiestocken i Finlands värdepapperscentral Ab. HEX Ab blev moderbolag i koncernen. Strukturen på koncernens affärsverksamhet ändrades ytterligare så att HEX Ab:s fond- och derivatbörsaffärsverksamhet från och med den 1 april 1999 överfördes till dess helägda dotterbolag, Helsingfors värdepapper- och derivativbörs, clearingbolag Ab, nedan Helsingfors Börs. Samtidigt ändrade HEX Ab namn till Helsinki Exchanges Group Ltd Oy.

Efter förändringarna består HEX-koncernen av moderbolaget Helsinki Exchanges Group Ltd Oy och dess tre helägda dotterbolag, dvs. Helsingfors Börs som idkar börsverksamhet, Finlands värdepapperscentral Ab som tillhandahåller handläggnings- och clearingtjänster för penning- och kapitalinstrument och Helsingfors värdeandelscentral Ab som upprätthåller kommersiella värdeandelsregister. Finansministeriet beviljade den 19 mars 1999 Helsingfors Börs koncession för fondbörs och optionsföretag från och med den 1 april 1999 samt fastställde regler för bolagets verksamhet. Samtidigt beslöt finansministeriet att på ansökan av HEX Ab återkalla HEX Ab:s koncession för idkande av fondbörsverksamhet samt optionsföretagsverksamhet från och med den 1 januari 2000. Efter att koncessionen återkallats är HEX Ab endast en holdingsammanslutning, som enligt gällande lag inte är ett sådant tillsynsobjekt som avses i 2 § lagen om finansinspektionen (503/1993).

HEX Ab och Helsingfors Börs har ingått ett samarbetsavtal med Deutsche Börse AG, Schweizerische Effektenbörse, Eurex Frankfurt AG, Eurex Deutschland, Eurex Clearing AG och Eurex Zürich AG, om vilka nedan används den gemensamma benämningen Eurex. Syftet med samarbetsavtalet är att göra Helsingfors Börs derivatprodukter till

Eurex produkter. Avtalet är tudelat. I det första skedet överförs Helsingfors Börs standardiserade indexderivat och en del av aktieoptionerna till Eurex. I det andra skedet är målet att överföra även andra av de nuvarande standardiserade derivatprodukterna till Eurex. Överföringen går till så att efter överföringsdagen öppnas inte längre några nya derivatserier vid Helsingfors Börs, utan motsvarande derivatserier med samma underliggande egendom öppnas vid Eurex. För de överförda derivatprodukterna betyder detta i praktiken att de derivatprodukter som för närvarande hör till tillämpningsområdet för lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) och Helsingfors Börs regler avslutas och motsvarande produkter öppnas upp inom tillämpningsområdet för tysk lagstiftning och Eurex regler.

Denna förändrade omvärld leder också till att ställningen ändras för de värdepappersförmedlare som tills vidare idkat derivathandel vid Helsingfors Börs. Dessa värdepappersförmedlare börjar till stor del idka derivathandel vid Eurex, och till följd av detta kommer dessa förmedlare att inte bara vid sina egen derivathandel utan också vid derivathandel som de gör för sina kunders räkning att bli motpart i förhållande till en förmedlare som fått rättigheter som direkt clearingmedlem (eng. *general clearing member*) från Eurex, i allmänhet en tysk bank. Samtidigt blir förmedlarna också primärt skyldiga att ställa säkerhet även vid sina kundköp i förhållande till Eurex clearingmedlemmar. Finska värdepappersförmedlare kan enligt Eurex clearingbestämmelser inte få rättigheter som direkt clearingmedlem från Eurex.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Beviljande och återkallelse av koncession

Bestämmelser om förutsättningarna för koncession för optionsföretag ingår i 2 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Enligt paragrafen skall koncession för optionsföretag, om

verksamheten inte står i strid med allmän fördel, beviljas ett finskt aktiebolag eller andelslag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och administration uppfyller de krav som ställs på ett tillförlitligt optionsföretag samt vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. Bestämmelser om återkallelse av koncession för optionsföretag ingår i 3 § i samma kapitel. Vederbörande ministerium kan återkalla ett optionsföretags koncession, om företaget i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar och förordningar, föreskrifter som myndigheter har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller optionsföretagets reglemente, eller om optionsföretaget inte längre motsvarar de stadgade förutsättningarna för koncessionen.

Bestämmelser om koncession för fondbörsverksamhet och återkallelse av den ingår i 3 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen (495/1989). Koncession för fondbörsverksamhet skall beviljas ett finskt aktiebolag eller andelslag, om dess ekonomiska verksamhetsbetingelser och förvaltning motsvarar de krav som bör ställas på en tillförlitlig fondbörs samt organisationen av dess verksamhet och det reglemente som skall följas i denna erbjuder placerarna ett tillräckligt skydd, såvida det inte strider mot ett allmänt intresse att verksamheten inleds. Statsrådet kan återkalla koncessionen om fondbörsen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller mot fondbörsens regler eller om de för koncessionen stadgade förutsättningarna inte längre finns.

Beträffande clearingorganisationer ingår motsvarande bestämmelser i 4 a kap. värdepappersmarknadslagen. Enligt 2 § skall koncession för bedrivande av clearingsorganisationsverksamhet på ansökan beviljas ett finländskt aktiebolag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser uppfyller de krav som kan ställas på en tillförlitlig clearingsorganisationsverksamhet och som i sin verksamhet skall följa regler som ger investerare och clearingmedlemmar tillräckligt skydd. Dessutom skall det på grundvalen av tillgänglig utredning om organisationens ägare, förvaltning och verksamhet kunna säkerställas att clearingverksamheten bedrivs på ett tillförlitligt sätt och att clearingorganisatio-

nen leds med kompetens samt enligt rationella och säkra affärsprinciper. Koncession får emellertid inte beviljas om det strider mot allmänt intresse att organisationen inleder sin verksamhet.

Bestämmelser om återkallelse av koncessionen ingår i 3 § i samma kapitel. Vederbörande ministerium kan återkalla en clearingorganisations koncession, om organisationen i sin verksamhet i väsentligt har åsidosatt lag eller förordning eller sådana bestämmelser som en myndighet har utfärdat med stöd därav. Koncessionen kan också återkallas om organisationen i sin verksamhet har brutit mot sin bolagsordning, sina regler eller till koncessionen fogade villkor eller begränsningar eller om villkoren för koncessionen inte längre uppfylls.

Bestämmelser om värdepapperscentralens koncession och återkallelse av den ingår i 12 § lagen om värdeandelssystemet (826/1991). Statsrådet kan på ansökan bevilja ett finländskt aktiebolag koncession att verka som värdepapperscentral, om bolaget visar att det sannolikt kan hantera alla värdeandelar som har överförts till värdeandelssystemet, clara avslut och andra transaktioner med värdeandelar som avses i 4 § 1 och 2 mom. samt att det tillförlitligt och på ett sätt som tryggar värdeandelssystemets ändamålsenliga utveckling kan dra försorg om alla de uppgifter som 13 § stadgar. Koncession kan beviljas endast under förutsättning att sökanden bedöms ha ekonomiska och tekniska resurser att verka som värdepapperscentral samt en tillförlitligt organiserad förvaltning och en tillräcklig risktäckningskapacitet.

Statsrådet kan återkalla koncessionen om värdepapperscentralen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lag eller förordning eller mot föreskrifter som en myndighet har utfärdat med stöd därav, mot värdepapperscentralens regler eller mot villkor eller begränsningar som anges i koncessionen eller om de för beviljande av koncessionen stadgade förutsättningarna inte längre finns. Efter återkallandet av koncessionen kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser om skötseln av värdepapperscentralens uppgifter eller om överföring av dem till någon annan sammanslutning eller om avslutande av värdepapperscentralens verksamhet.

När det gäller bolagsformen skall en clearingorganisation och värdepapperscentralen vara aktiebolag, medan en fondbörs och ett optionsföretag också kan vara andelslag.

Begränsning av inflytande

I fråga om optionsföretag och clearingorganisationer samt fondbörser bestäms om en begränsning av inflytande enligt vilken vid stämman vid dessa sammanslutningar får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman.

Tillämpningsområdet för lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

I 1 kap fastställs lagens tillämpningsområde. Enligt 1 kap. 1 § 1 mom. tillämpas lagen på handel med standardiserade optioner och terminer. Med standardisering av ett derivatavtal avses att avtalsvillkoren har bestämts i optionsföretagets reglemente och med optionshandel sammanförande av anbud så att parterna enligt optionsföretagets reglemente måste ingå ömsesidiga avtal med optionsföretaget om premien, priset eller indexet enligt anbuden (clearing av optionshandel). Med optionsföretag avses åter en sammanslutning som idkar optionsbörsverksamhet eller clearing vid optionshandeln eller vardera. Koncession kan beviljas endast finska aktiebolag och andelslag.

I 1 kap. 1 § 2 mom. bestäms dessutom att andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag får som investeringsobjekt erbjudas endast åt näringsidkare.

Bestämmelser om värdepappersförmedlares tillvägagångssätt vid derivathandeln och begränsningar i handeln

En värdepappersförmedlare som har fått rätt att för egen eller en kunds räkning idka handel i ett optionsföretag eller lämna optionsköp för clearing i ett optionsföretag berörs av vissa bestämmelser om tillvägagångssätt. Dessa bestämmelser ingår i första hand i 3 kap. Enligt 3 kap. 12 § får en förmedlare inge ge en annan förmedlare uppdrag som gäller optioner eller terminer eller ingå avtal eller annars i samråd med en annan förmedlare eller marknadsgarant besluta om något förfarande som syftar till att påverka kursen på en option eller termin. Dessutom skall förmedlaren t.ex. sköta uppdragen omsorgsfullt och utan obefogat dröjsmål till kundens intresse samt bemöta kunderna rättvist och jämlikt. Uppdrag som gäller samma option eller termin skall utföras i den

ordning som de kommer in, om detta är möjligt med hänsyn till uppdraget.

I lagen bestäms också om skyldigheten att anmäla köp som gäller aktier som utgör underliggande egendom för derivat. Enligt 3 kap. 11 § 1 och 2 mom. skall en förmedlare och mäklare till optionsföretaget anmäla de aktier som de äger och utgör underliggande egendom för en option eller termin som saluförs i optionsföretaget, och om de förändringar som sker i ägoförhållandet. En marknadsgarant skall på motsvarande sätt anmäla de aktier som han äger och som utgör föremål för en option eller termin vars marknadsgarant han är.

I lagen bestäms också om begränsningar i handeln med derivat för vissa personers del. Enligt 3 kap. 13 § får en anställd vid ett optionsföretag, en medlem och suppleant i dess styrelse, verkställande direktören eller vice verkställande direktören eller en revisor eller revisorssuppleant eller en anställd vid en revisionssammanslutning som är revisor inte vara part i ett köp som gäller en option eller termin som saluförs i optionsföretaget eller clearas i det. I ett köp av en option eller termin som avser en aktie får inte en medlem eller suppleant i aktiebolagets styrelse, verkställande direktören eller vice verkställande direktören eller en revisor eller revisorssuppleant eller en anställd vid en revisionssammanslutning som är revisor vara part. En mäklare, som är i tjänst hos en förmedlare eller en annan som står i annat ovan nämnda förhållande till förmedlaren eller en sådan anställd hos förmedlaren, vars uppgifter består i att handlägga uppdrag som gäller optioner och terminer eller den underliggande egendomen, får inte för egen räkning vara part i köp av optioner. Begränsningarna i handeln tillämpas också på en sammanslutning där bestämmanderätten innehas av någon som avses ovan ensam eller tillsammans med en familjemedlem eller med någon annan som omfattas av begränsningen eller en medlem av dennes familj.

Bestämmelser om tillvägagångssätt ingår också i 4 kap. värdepappersmarknadslagen. I 4 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen bestäms att en värdepappersförmedlare skall utföra sina uppdrag med omsorg i kundens intresse och utan obefogat dröjsmål. Värdepappersförmedlaren skall om investeringstjänsterna och de värdepapper som dessa gäller ge kunden sådana upplysningar som väsentligt kan påverka kundens beslut, ifall det

inte med hänsyn till investeringstjänsternas karaktär eller omständigheterna i övrigt är uppenbart onödigt att upplysningarna ges.

Värdepappersförmedlaren skall också undvika intressekonflikter och, om sådana uppkommer, bemöta sina kunder så som god sed förutsätter. Värdepappersförmedlaren skall behandla sina kunder jämligt. Dessutom skall en värdepappersförmedlare som bedriver fondkommissionsrörelse såsom investeringstjänster sköta försäljnings- och köpeuppdrag som gäller samma värdepapper i den ordning som uppdragen har kommit in, om detta är möjligt med beaktande av villkoren för uppdraget. Värdepappersförmedlare berörs av den rapporteringsskyldighet som föreskrivs i 4 kap. 7 och 8 § värdepappersmarknadslagen, enligt vilken en värdepappersförmedlare skall rapportera alla köp och andra affärer som han har gjort med börs- och marknadsvärdepapper, om han i Finland tillhandahåller investeringstjänster för dessa värdepapper. Dessutom skall en värdepappersförmedlare som har ett fast affärsställe i Finland avge motsvarande rapporter om värdepapper vilka i någon stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är föremål för handel motsvarande offentlig handel och för vilka värdepappersförmedlaren har rätt att tillhandahålla investeringstjänster i den staten.

I stället för begränsningar i handeln bestäms i värdepappersmarknadslagen om anmälningsskyldighet gällande värdepappersinnehav för en person som står i ett visst förhållande till värdepappersförmedlaren, fondbörsen och den som emitterar aktier som är föremål för offentlig handel eller värdepapper som enligt lagen om aktiebolag (734/1978) berättigar till sådana. Bestämmelser om anmälningsskyldigheten ingår i 5 kap. 2 — 5 §.

Finansinspektionens tillsynsrättigheter i fråga om holdingsammanslutningar

Tillsynsobjekt för finansinspektionen är enligt 2 § lagen om finansinspektionen optionsföretag, fondbörs, clearingorganisationer och värdepapperscentralen. I 3 kap. lagen om finansinspektionen bestäms om de rättigheter som finansinspektionen har i förhållande till tillsynsobjekten.

Finansinspektionen har också med stöd av 11 § 4 mom. lagen om finansinspektionen vissa rättigheter i förhållande till företag

som är ett tillsynsobjekts moderföretag, dotterföretag eller intresseföretag som avses i bokföringslagen (1336/1997). Dessa rättigheter är emellertid begränsade till den rätt att få uppgifter som avses i 1 — 3 mom. i nämnda paragraf, dvs. de är betydligt mera begränsade än de rättigheter som berör tillsynsobjekten.

Tillsynsobjekten enligt 2 § lagen om finansinspektionen är inte enbart sammanslutningar som idkar verksamhet som kräver koncession. I paragrafen bestäms också att kreditinstituts och värdepappersföretags holdingsammanslutning skall övervakas. Dessa sammanslutningar definieras i 4 § kreditinstitutslagen (1607/1993) och i 5 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag (579/1996).

2.2. Bedömning av nuläget

Övervakning av aktieägare och förvaltningspersonal

Genom lagen om värdepappersföretag bestäms att en utredning om de viktigaste aktieägarnas och förvaltningspersonalens lämplighet, nedan ägar- och förvaltningspersonalkontroll, skall lämnas även i fråga om värdepappersföretag. Enligt 9 § 2 och 3 mom. skall i ansökan om verksamhetstillstånd lämnas tillräcklig utredning om de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt om förvaltningspersonalen. I ansökan skall vidare lämnas uppgifter om aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet, på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att värdepappersföretaget kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper. Motsvarande bestämmelser angående fondbolag som administrerar placeringsfonder ingår i 12 § lagen om placeringsfonder (48/1999).

Ägar- och förvaltningspersonalkontrollen utgör en väsentlig del av övervakningen av ovan nämnda sammanslutningar, som måste ha koncession. De personer som sköter förvaltningen och som leder sammanslutningarnas verksamhet skall vara välrenommerade och erfarna, eftersom det är ett absolut villkor för verksamhetens och i sista hand den

finansiella marknadens tillförlitlighet att dessa personer är lämpliga att idka verksamheten. Motsvarande godaandel förutsätts också av de viktigaste aktieägarna.

Aven om ett villkor för att koncession skall beviljas för ett optionsföretag, en fondbörs och en clearingorganisation samt för värdepapperscentral är en tillförlitlig förvaltning, finns det med undantag för clearingorganisationernas del inga bestämmelser om någon särskild ägar- och förvaltningspersonal kontroll i samband med koncessionprocessen, såsom fallet är i fråga om värdepappersföretag och fondbolag. Koncessionsmyndigheten och den övervakande myndigheten saknar således metoder att genomföra en heltäckande ägar- och förvaltningspersonal kontroll.

Utöver den ägar- och förvaltningspersonal kontroll som görs i samband med ansökan om verksamhetstillstånd berörs värdepappersföretagen av fortlöpande ägarkontroll från den övervakande myndighetens sida. Enligt 14 § lagen om värdepappersföretag skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet av en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller rösträtten i värdepappersföretaget. Underrättelseskyldighet uppstår också när avsikten är att utöka andelen så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller rösträtten i värdepappersföretaget. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses ovan underskrider de nämnda gränserna. Enligt 15 § har finansinspektionen inom tre månader från att ha mottagit underrättelsen rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandell, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra värdepappersföretagets möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper. Aven fondbolag berörs av motsvarande ägarkontroll.

Beviljande och återkallelse av koncession

Utöver ägar- och förvaltningspersonalrollen skall även andra krav ställas för att en sammanslutning som måste ha koncession skall få sådan. Dessa krav avser t.ex. ekonomiska och tekniska verksamhetsförutsättningar, att sammanslutningen iakttar tillbörliga regler eller förfaringsätt samt samman-

slutningens hemort och bolagsform. Koncessionen skall kunna återkallas, om villkoren inte längre uppfylls.

Det detaljerade innehållet i koncessionsvillkoren har nära anknytning till den verksamhet som kräver koncession. Av denna anledning skall koncessionsvillkoren prövas separat för varje verksamhet som kräver koncession. Naturligtvis ligger de detaljerade koncessionsvillkoren för olika branscher desto närmare varandra ju mera branscherna i fråga liknar varandra. Förutom detaljerade, branschspecifika villkor finns det även allmänna villkor som är gemensamma för alla verksamheter som kräver koncession. Ett exempel är villkoren gällande tillförlitlig förvaltning.

Villkoren för att koncession skall beviljas för ett optionsföretag, en fondbörs och en clearingorganisation samt för värdepapperscentral avviker å ena sidan från varandra och å andra sidan också från villkoren för värdepappersföretagens verksamhetstillstånd. Aven om särdragen hos dessa sammanslutningars verksamhet inverkar på grunderna för beviljande och återkallelse av koncession, är de grundprinciper som finns i bakgrunden identiska. Sålunda är olikheterna hos ett optionsföretags, en fondbörs, en clearingorganisation och värdepapperscentralens koncession inte till alla delar motiverade med avseende på den verksamhet som idkas.

Optionsföretag och fondbörser kan vara aktiebolag eller andelslag. Ett andelslags grundläggande uppgift är enligt 1 § lagen om andelslag (247/1954 att främja ägarnas, dvs. medlemmarnas, hushållning så att medlemmarna deltar i den ekonomiska verksamheten genom att utnyttja sammanslutningens tjänster. Ett aktiebolags ekonomiska mål är i regel däremot att ge en så god ekonomisk avkastning som möjligt på det kapital som delägarna placerat i bolaget. Medlemmarna i ett andelslag får avkastning i första hand när de utnyttjar andelslagets tjänster och man brukar prissätta tjänsterna på ett sätt som gynnar medlemmarna. Om andelslagets tjänster bjuds ut till utomstående som inte tillhör medlemskåren, får dessa ofta betala större ersättningar än medlemmarna som placerat kapital i andelslaget. När det gäller optionsföretags och fondbörsers verksamhet finns det ingen orsak att koppla ihop innehav och utnyttjande av sammanslutningens tjänster.

Grundlagsutskottet har i sitt betänkande

(GrUB 10/1998 rd) föreslagit att ett uttalande skall godkännas enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen går in för en sådan lagberedningspraxis att respektive ministeriums behörighet i lagförslagen anges med hjälp av ministeriets namn och inte genom det oklara begreppet "vederbörande ministerium". De punkter i gällande lagar som bygger på detta begrepp skall justeras i lämpligt sammanhang. Riksdagens ståndpunkt framkommer från riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till ny Regeringsform för Finland (RS 262/1998 rd).

Begränsning av inflytande

Begränsningen av inflytande kom i tiden till för att trygga optionsföretagens och fondbörsens karaktär av opartisk marknadsplats så att ingen instans med stöd av sitt innehav kan utöva bestämmande inflytande i ett optionsföretag eller en fondbörs. Detta har också att göra med dessa sammanslutningars bakgrund som andelslag som inte eftersträvar vinst. Sedermera har de finska marknadsplatserna förvandlats till vanliga aktiebolag som idkar affärsverksamhet och begränsningen av inflytande i dess ursprungliga syfte passar inte in i deras verksamhet. Ett optionsföretags, en fondbörs och en clearingorganisationens opartiskhet kan dock fortfarande anses utgöra en viktig del av deras tillförlitlighet.

Det optionsföretag, den fondbörs, den clearingorganisation och den värdepapperscentral som för närvarande verkar i Finland hör till samma koncern, vars moderbolag är en holdingsammanslutning. De koncessioner för fondbörs och optionsföretag som själva holdingsammanslutningen fortfarande har utgår vid ingången av år 2000. Den gällande begränsningen av inflytande gäller efter detta endast dotterföretag som helt och hållet ägs av holdingsammanslutningen, medan holdingsammanslutningen blir utanför de regler som gäller dotterbolagen, dvs. även utanför bestämmelsen om begränsning av inflytande.

Begränsning av marknadsföringen av icke-standardiserade derivat

Syftet med den begränsning av marknadsföringen av andra derivat än standardiserade derivat som avses i 1 kap. 1 § 2 mom. lagen om handel med standardiserade optioner och terminer var ursprungligen att skydda fysis-

ka personer så att de kan erbjudas möjlighet att delta i options- och terminsinvesteringar endast på en genom lag reglerad marknad som övervakas av myndigheterna. Den indelning i näringsidkare och fysiska personer som avses i bestämmelsen är emellertid rätt konstlad, eftersom den inte beaktar placerares yrkesskicklighet i fråga om derivatinstrument.

Dessutom kan det ursprungliga syftet med bestämmelsen, dvs. att investeringarna skall göras på en genom lag reglerad marknad som övervakas av myndigheterna, också uppnås i andra än finska optionsföretag. Till följd av avtalet mellan Helsingfors Börs och Eurex blir en betydande del av de finländska standardiserade derivatprodukterna Eurex produkter och börjar omfattas av tysk lagstiftning och myndighetstillsyn. Snävt tolkad hindrar begränsningen av marknadsföringen att derivat som är föremål för handel vid utländska optionsföretag, t.ex. Eurex, erbjuds åt andra än näringsidkare i Finland. Marknadsföringsförbudet gör inte heller i sin nuvarande lydelse någon skillnad i fråga om vem eller vilken instans som erbjuder sådana derivat som inte är standardiserade.

Den ensidiga begränsningen av marknadsföringen av icke-standardiserade derivat hindrar också att de används i sporrande system som baserar sig på personalens aktieinnehav. Att ett arbetsgivarföretag engagerar personalen i företaget verksamhet genom aktieinnehav kan för närvarande förverkligas genom att personalen erbjuds aktier eller värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till sådana antingen genom försäljning eller teckning. Vid teckning är det fråga om att öka arbetsgivarföretagets aktiekapital, vilket inte alltid är ändamålsenligt med tanke på bolagets kapitalstruktur. Vid försäljning kan det endast bli fråga om direkta värdepappersköp, och där kan tröskeln för aktieförvärv vara hög på grund av det direkta investeringskapital som krävs och osäkerheten i anslutning till aktiens framtida värde.

Bestämmelser om värdepappersförmedlares tillvägagångssätt vid derivathandeln och begränsningar i handeln

Att bestämmelserna om handeln med derivat är bundna till verksamhet i finska optionsföretag utesluter att de villkor och krav som gäller handeln med derivat tillämpas i en situation där handeln sker med derivat

som är standardiserade någon annanstans än i ett finskt optionsföretag. Således gäller den finska derivatlagstiftningen t.ex. inte en situation där en finsk värdepappersförmedlare erbjuder en finländsk placerare en derivatprodukt vars underliggande egendom utgörs av ett värdepapper som är föremål för ofentlig handel i Finland, om själva derivatserien har öppnats någon annanstans än i ett finskt optionsföretag.

På grund av tillämpningsområdet för lagen om handel med standardiserade optioner och terminer gäller de bestämmelser om tillvägagångssätt som reglerar värdepappersförmedlars verksamhet inte en situation där en investeringstjänst riktar sig till andra derivat än standardiserade optioner och terminer. Bestämmelserna om tillvägagångssätt är till för att skydda placeraren, varför en betydande minskning av dessa bestämmelserna faktiska betydelse kan försämra skyddet för placerarna.

På samma sätt som bestämmelserna om tillvägagångssätt förändras också den faktiska betydelsen av och tillämpningsområdet för begränsningarna i handeln när derivatmarknaden förändras. Begränsningarna i handeln gäller endast derivat som saluförs eller clearas i finska optionsföretag. Handel med en derivatserie som öppnats vid Eurex behöver enligt den gällande lagstiftningen inte anmälas till det offentliga insiderregistret. Till följd av avtalet upphävs handelsförbudet alltså delvis, men bestämmelserna om anmälningsskyldighet och det offentliga insiderregistret är inte tillämpliga på handeln.

Finansinspektionens tillsynsrättigheter i fråga om holdingsammanslutningar

Det finns ingen definition på ett optionsföretags, en fondbörs, en clearingorganisations och värdepapperscentralens holdingsammanslutning, eftersom det för dessa sammanslutningars del inte finns några bestämmelser om motsvarande konsoliderade tillsyn som i fråga om kreditinstituts- och värdepappersföretagskoncerner. I fråga om ett optionsföretags, en fondbörs, ett clearingbolags och värdepapperscentralens holdingsammanslutning är finansinspektionens tillsynsrättigheter och rätt att få uppgifter begränsade enbart till rätten att få uppgifter enligt 11 § lagen om finansinspektionen. Att ett optionsföretags, en värdepappersbörs, en clearingorganisations och värdepapperscent-

ralens holdingsammanslutning blir utanför tillsynen minskar således finansinspektionens möjligheter att övervaka den finansiella marknadens infrastruktur i Finland på ett heltäckande sätt.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Beviljande och återkallelse av koncession

Målet med propositionen är att förenhetliga de villkor som ansluter sig till grunderna för beviljande av koncession för en fondbörs, ett optionsföretag och en clearingorganisation samt för värdepapperscentral i förhållande till motsvarande villkor för ett värdepappersföretag och således också i förhållande till varandra. För att målet skall nås är strävan att koncessionsvillkoren i fråga skall vara så likartade som möjligt, i den mån det är möjligt med beaktande av olikheterna mellan branscherna. Samtidigt utsträcks den ägar- och förvaltningspersonal kontroll som redan gäller för värdepappersföretag till att gälla fondbörs, optionsföretag, clearingorganisationer och värdepapperscentralen samt sammanslutningar som har bestämt inflytande i dessa. Genom dessa åtgärder börjar alla centrala aktörer på värdepappers- och derivativmarknaden omfattas av koncessionsregler med samma innehåll som främjar marknadens tillförlitlighet.

Begränsning av inflytande

Syftet med förslaget är att beakta den inverkan som arrangemangen i fråga om innehavet i de sammanslutningar som hör till den finansiella marknadens mest centrala infrastruktur i Finland har med avseende på bestämmelsen om begränsning av inflytande och förverkligandet av dess syfte.

Begränsning av marknadsföringen av icke-standardiserade derivat

Att inskränka begränsningen är nödvändigt framför allt på grund av de faktiska förändringar som inträffar på derivatmarknaden. En betydande del av de aktierivatprodukter som för närvarande är föremål för handel

i Finland blir när avtalet mellan HEX Ab och Eurex träder i kraft föremål för handel vid Eurex, varvid det är ändamålsenligt att i viss mån försätta dessa och i Finland standardiserade derivatprodukter i en likartad ställning. Att begränsningen ändras så man skiljer mellan icke-yrkesmässiga placerare och yrkesmässiga placerare tar också bättre än den nuvarande bestämmelsen i beaktande placerarnas yrkesskicklighet och erfarenhet i fråga om investeringar.

Ett mål med propositionen är också att göra de system som företagen förfogar över för att sporra personalen mera mångsidiga. Målet kan uppnås genom att man gör det möjligt att erbjuda icke-standardiserade derivat åt arbetsgivarföretagets personal oberoende av om arbetstagarna är yrkesmässiga placerare eller inte.

Det är ändå inte ändamålsenligt att använda begränsningen av marknadsföringen till att begränsa värdepappersförmedlarnas normala utbud av investeringstjänster och den verksamhet som ansluter sig till detta. Värdepappersförmedlarna berörs dessutom av bestämmelserna om tillvägagångssätt i värdepappersmarknadslagen, till vilka hör bl.a. att känna till kundens erfarenhet av investeringar och att lämna uppgifter om föremålet för investeringstjänsten.

Bestämmelser om värdepappersförmedlars tillvägagångssätt vid derivathandeln och anmälningsskyldighet

Strävan är att främja marknadens tillförlitlighet genom de reformer i propositionen som förenhetligar bestämmelserna om tillvägagångssätt på värdepappers- och derivatmarknaden och marknadsparternas anmälningsskyldighet. På grund av de negativa verkningarna av olika regler bör de regler som gäller derivatprodukter ha så lika innehåll som möjligt för en i Finland bosatt placerare och en här grundad värdepappersförmedlare oberoende av på vilken marknadsplats derivatavtalet är föremål för handel. Samma mål, att reglerna skall ha samma innehåll, gäller också förhållandet mellan den finska värdepappersmarknaden och den finska derivatmarknaden.

Det föreslås att förenhetligandet av bestämmelserna om tillvägagångssätt för å ena sidan värdepappers- och derivatmarknaden och å andra sidan olika derivatavtal skall gå till så att värdepapperslagens detaljerade be-

stämmelser om tillvägagångssätt börjar gälla även derivatmarknaden. Motsvarande ändringar som syftar till ett förenhetligande föreslås även i fråga om anmälningsskyldigheten för marknadsparterna på den inhemska värdepappers- och derivatmarknaden.

Finansinspektionens tillsynsrättigheter i fråga om holdingsammanslutningar

Optionsföretag, fondbörser, clearingorganisationer och värdepapperscentralen utgör den finansiella marknadens infrastruktur. Dessa sammanslutningars oklanderliga verksamhet och tillförlitlighet är absoluta grundförutsättningar för att den finansiella marknaden skall fungera. Den tillsyn som föreskrivs för att skydda den finansiella marknadens tillförlitlighet skall kunna utövas oberoende av marknadsplatsernas samt clearing- och förvaringssystemens företagsliknande struktur. Målet med propositionen är att en sammanslutning som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § har bestämmande inflytande i ett optionsföretag, en fondbörs, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen skall börja övervakas av finansinspektionen.

3.2. De viktigaste förslagen

Optionsföretag, fondbörs, clearingorganisation och värdepapperscentral

I denna proposition föreslås ändringar i värdepappersmarknadslagen, lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och lagen om värdeandelssystemet. Det föreslås att lagarna ändras så att sådan övervakning som motsvarar den övervakning av ägarnas och förvaltningspersonalens lämplighet som avses i lagen om värdepappersföretag samt skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande börjar gälla även optionsföretag, fondbörser, clearingorganisationer och värdepapperscentralen samt sammanslutningar som har bestämmande inflytande i dessa. Det föreslås att övriga grunder för beviljande av koncession förenhetligas. Enligt förslaget är aktiebolagsform ett villkor för att koncession skall beviljas för fondbörsverksamhet och optionsföretagsverksamhet. Det föreslås att en sammanslutning som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs,

ett optionsföretag, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen skall övervakas av finansinspektionen. Även begränsningen av inflytandet föreslås utsträckas till en sammanslutning som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs, ett optionsföretag, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen.

Bestämmelser om tillvägagångssätt och anmälningskyldighet

I propositionen föreslås att lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och värdepappersmarknadslagen ändras så att tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillvägagångssätt på värdepappersmarknaden i 4 kap. värdepappersmarknadslagen utvidgas till att omfatta även verksamhet med standardiserade optioner och terminer samt andra derivatavtal. Samtidigt upplucas begränsningen av marknadsföringen i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Det föreslås att anmälningskyldigheten i 5 kap. värdepappersmarknadslagen utvidgas till att gälla alla respektive derivat och att begränsningarna i handel med standardiserade derivat upphävs.

4. Propositionens verkningar

4.1. Propositionens ekonomiska verkningar

I propositionen åläggs de olika parterna på värdepappers- och derivatmarknaden till stor del samma slags koncessionskrav. Dessa koncessionskrav inverkar också på under vilka förutsättningar dessa parter kan fräntas rätten att medverka på denna marknad. I propositionen krävs emellertid inte att de parter som redan när lagen träder i kraft har koncession för optionsföretag, fondbörs, clearingorganisation eller värdepapperscentral skall behöva ansöka om koncession på nytt för att få fortsätta sin verksamhet. Således har propositionen inga ekonomiska verkningar vad gäller koncessionsvillkoren för dem som redan har koncession. Den fortlöpande förvaltnings- och ägarkontrollen i propositionen har inte heller några betydande ekonomiska verkningar. Utvidgningen av begränsningen av inflytande har inga direkta ekonomiska verkningar.

Genom propositionen utvidgas tillämpningen av bestämmelserna om tillvägagångssätt i värdepapperslagen även till de standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer, till med dessa jämförbara samt andra, i första hand utländska men i Finland saluförda, derivatavtal. Ändringen har emellertid inga betydande ekonomiska verkningar, eftersom å ena sidan standardiserade derivatavtal redan nu berörs av bestämmelser om tillvägagångssätt med i stort sett samma innehåll och å andra sidan marknadsparterna redan nu när de erbjuder värdepapper och standardiserade derivatavtal har tillämpat praxis som kan tillämpas även när dessa andra derivatavtal erbjuds. Uppluckringen av begränsningen av marknadsföringen i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och upphävande av begränsningar i handeln är inte förknippade med några betydande ekonomiska verkningar. Uppluckringen av begränsningen av marknadsföringen kan snarare öka handeln och sålunda bidra till att förbättra marknadens effektivitet.

4.2. Propositionens övriga verkningar

Propositionen har inga direkta verkningar i fråga om organisation eller personal och inte heller några arbetskraftspolitiska verkningar. Propositionen reagerar i första hand på de faktiska förändringar som inträffar på derivatmarknaden. Dessa faktiska ändringar kan visserligen, beroende på derivatmarknadens framtida utveckling, ha arbetskraftspolitiska verkningar. Omfattningen av dessa verkningar är beroende av de finländska marknadsparternas framgång på den allt mera mångsidiga och internationella marknaden. Propositionen har inga miljöverkningar.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Ett diskussionsmöte har ordnats om propositionen och förslaget har varit på remiss. Utlåtande har getts av handels- och industriministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, finansinspektionen, Försäkringsinspektionen, Fondkommissionärsföreningen rf, Bankföreningen i Finland rf, Industrins och arbetsgivarnas centralförbund

rf och HEX Ab. I huvudsak förhöll sig remissinstanserna positiva till ändringsförslagen. Kritik framfördes i första hand i fråga om tillämpningsområden av bestämmelserna om rapportering om handeln med derivatavtal samt utvidgningen av anmälningsskyldigheten gällande derivatavtal.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Avsikten är att samarbetsavtalet mellan HEX Ab och Eurex skall börja genomföras i slutet av september 1999. Av denna anledning bör lagar träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfäst.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 2 mom. ändras så att den nuvarande lagens förbud mot att erbjuda andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag åt andra än näringsidkare inskränks till att gälla endast icke-yrkesmässiga placerare. Med yrkesmässig placerare avses i förslaget yrkesmässiga investerare enligt 1 kap. 4 § 4 mom. värdepappersmarknadslagen. Förbudet inskränks också så att det inte heller gäller derivatavtal enligt 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen vilka skall jämföras med standardiserade optioner och terminer. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att erbjuda icke-standardiserade derivatavtal även åt andra än näringsidkare. Före detta skall visserligen andra placerare än sådana som uttryckligen nämns i momentet tyst eller genom en uttrycklig viljeyttering uppge sig vara yrkesmässiga placerare. På grund av sin yrkesskicklighet och erfarenhet i fråga om investeringar behöver en yrkesmässig placerare inget speciellt skydd i lag. Yrkesmässiga placerare omfattas inte heller av den ersättningsfond för investerare som nämns i 6 kap. lagen om värdepappersföretag.

Det är nödvändigt att inskränka förbudet för att säkerställa att de faktiska förändringar som inträffar på derivatmarknaden inte hindrar placerarna från att använda derivatavtal för ändamål för vilka det har varit möjligt att använda dem före dessa ändringar. Det är också möjligt att inskränka förbudet på grund av de bestämmelser som föreslås i 10 kap. värdepappersmarknadslagen, genom vilka värdepappersmarknadslagens bestämmelser om tillvägagångssätt utvidgas till att gälla även andra derivatavtal än enbart situationer där standardiserade derivatavtal erbjuds.

Att förbudet ändras till att gälla icke-yrkesmässiga placerare beaktar också bättre än den nuvarande lagen placerarnas yrkesskick-

lighet och erfarenhet i fråga om investeringar. Den nuvarande lagen begränsar möjligheterna att erbjuda andra derivatavtal än i lagen avsedda standardiserade derivatavtal åt näringsidkare oberoende av deras yrkesskicklighet eller erfarenhet i fråga om investeringar. Näringsidkare, t.ex. firmor, eller snarare t.ex. privatpersoner som idkar näringsverksamhet med hjälp av firma, skiljer sig emellertid inte nödvändigtvis från andra privatpersoner vad yrkesskickligheten och erfarenheten beträffar. Den föreslagna ändringen, dvs. att förbudet begränsas till att gälla icke-yrkesmässiga placerare, beaktar detta bättre. Samtidigt kan också en sammanslutning som idkar näringsverksamhet vara en icke-yrkesmässig placerare som behöver det skydd som avses i lagen.

I 1 kap. 4 § 4 mom. värdepapperslagen begränsas yrkesmässigt erbjudande av andra derivatavtal än de som nämns ovan åt värdepappersförmedlare som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten i samma lag, eftersom en placerare enligt gällande lag kan uppge sig vara yrkesmässig placerare endast till en sådan värdepappersförmedlare som avses i lagen. Enligt värdepappersmarknadslagen är värdepappersförmedlare sådana värdepappersföretag som avses i 4 § lagen om värdepappersföretag, sådana utländska värdepappersföretag som avses i 2 § lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (580/1996), sådana kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen och som enligt sin bolagsordning eller sina stadgar tillhandahåller investeringstjänster av det slag som avses i lagen om värdepappersföretag samt sådana kreditinstitut och finansiella institut som avses i 2 § lagen om utländska kreditinstitut och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993).

Till begränsningen av marknadsföringen ansluter sig också förslaget till 5 kap. 1 a §, där det föreslås bestämmelser om ett arbetsgivarföretags rätt att erbjuda andra än standardiserade derivat på ett sätt som avviker från vad som föreslås i detta moment.

I det nya 3 mom. föreslås att förbudet i 2 mom. mot att erbjuda andra placerare än sådana yrkesmässiga placerare som avses i 1 kap. 4 § 4 mom. värdepappersmarknadsla-

gen andra optioner och terminer än i denna lag avsedda standardiserade optioner och terminer samt i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen avsedda derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer inte skall gälla en situation där en i 1 kap. 4 § 4 punkten värdepappersmarknadslagen avsedd värdepappersförmedlare erbjuder derivatavtal. Syftet med bestämmelsen är att en instans som har rätt att tillhandahålla investeringstjänster kan tillhandahålla investeringstjänster normalt på det sätt som bestäms särskilt någon annans utan sådana begränsningar i anslutning till placerarens yrkesmässighet eller derivatavtalets natur som särskilt förorsakas av denna lag.

2 kap. Optionsföretaget och marknadsparterna

1 a §. Ansökan om koncession. Den föreslagna paragrafen har med undantag av indelningen i koncession för optionsföretagsverksamhet och för clearing vid optionshandeln samt koncessionsbeviljaren samma innehåll som 9 § lagen om värdepappersföretag. I 1 mom. föreslås att finansministeriet kan på ansökan bevilja koncession för idkande av optionsföretagsverksamhet. Koncession kan enligt förslaget sökas också för ett företag som skall grundas, eftersom behandlingen av koncessionen kan ta lång tid i anspråk. Eftersom koncession enligt 2 § i förslaget kan beviljas ett finskt aktiebolag, kan koncession emellertid inte beviljas innan bolaget har förts in i handelsregistret. Enligt förslaget, liksom enligt den gällande bestämmelsen, skall koncession sökas separat för optionsföretagsverksamhet och för clearing vid optionshandeln.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om innehållet i ansökan om koncession. Enligt 2 mom. skall sökanden lämna tillräcklig utredning om de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt om sin verksamhetsort, verksamhet och förvaltningspersonal. Som förutsättningar för att koncession skall beviljas föreslås i 2 § att sökanden har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och att verksamheten är ordnad på ett sådant sätt som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. När koncessionsmyndigheten prövar om dessa förutsättningar föreligger, skall den ha tillräckliga uppgifter om sökanden, ägarna och förvalt-

ningspersonalen. Enligt det föreslagna momentet skall koncessionsmyndigheten göra en allmän bedömning av sökanden som helhet. Om beräkning av de viktigaste aktieägarnas och med dessa jämförbara personers innehav föreskrivs enligt förslaget i 3 a § och 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om bedömningen av de viktigaste aktieägarnas, med dessa jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers lämplighet. Enligt förslaget skall sökanden utöver de uppgifter som krävs i 2 mom. lämna uppgifter för bedömningen av de viktigaste aktieägarnas och minst två inom förvaltningen verksamma personers lämplighet. Denna utredning utgör en väsentlig del av bedömningen av om sökanden uppfyller koncessionsvillkoren. I sökandens utredning skall lämnas uppgifter om nämnda personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att optionsföretaget kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

För att säkerställa att koncessionsvillkoren uppfylls kan det också vara nödvändigt att få andra uppgifter om sökanden än de ovan nämnda, och därför föreslås i 4 mom. att finansministeriet har rätt att kräva också andra uppgifter om sökanden än de som nämns ovan samt att på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning i anslutning till ansökan eller optionsföretagets reglemente för bedömning av någon omständighet som kräver särskild sakkännedom. Detta kan vara nödvändigt för att utreda frågor som ansluter sig exempelvis till sökandens handels- samt clearing- och avvecklingssystem, riskhantering, de produkter som är föremål för handel och de marknadsparter som deltar i handeln.

I 5 mom. föreslås rätt för finansministeriet att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan om koncession och hur de skall läggas fram.

2 §. Beviljande av koncession. I 1 mom. föreslås att koncession kan beviljas endast finska aktiebolag. Någon koncession skall emellertid inte beviljas om aktieägarna i det sökande bolaget inte kan anses lämpliga som ägare av optionsföretaget, med beaktande av att huvudsyftet med koncessionsförfarandet

är att säkerställa att optionsföretaget sköts på ett förnuftigt och tillförlitligt sätt. Kravet på en yrkesskicklig ledning är uppfyllt i och med att optionsföretaget förfogar över sakkunskap och resurser som är tillräckliga för att bedriva en tillförlitlig verksamhet. Motsvarande bestämmelse ingår i 10 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag. Enligt förslaget kan finansministeriet meddela begränsningar och villkor vid beviljandet av koncessionen. Villkoren kan gälla t.ex. begränsning av optionsföretagets verksamhet till endast en del av den affärsverksamhet som avses i koncessionsansökan. Bemyndigandet att begränsa koncessionen och uppställa villkor för den motsvarar bl.a. det bemyndigande som finansministeriet har enligt 11 § kreditinstitutslagen. Dessutom förutsätts på samma sätt som i den gällande bestämmelsen att optionsföretagets verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och att optionsföretaget i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet och att inledandet av verksamheten inte står i strid med allmän fördel.

I 2 mom. föreslås att koncession för clearing vid optionshandeln kan beviljas sökanden endast om sökandens i sin helhet betalda aktiekapital uppgår till minst två miljoner euro. Detta är något mera än det gällande kapitalkravet på tio miljoner mark. Eftersom finansministeriet enligt förslaget till 3 § 1 mom. 3 punkten kan återkalla ett optionsföretags koncession, om de för beviljande av koncession föreskrivna förutsättningarna inte längre föreligger, kan det faktum att kapitalet under verksamhetstiden sjunker så att minimibeloppet enligt detta moment underskrids leda till att koncessionen återkallas.

Enligt förslaget till 3 mom. skall ansökan avgöras inom sex månader från att den mottagits. Bestämmelsen motsvarar 10 § 2 mom. lagen om värdepappersföretag. Sökanden har emellertid inte rätt att få ärendet avgjort i det fall att ansökan är ofullständig.

I 4 mom. föreslås att finansinspektionens utlåtande skall inhämtas om ansökan. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 10 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag. Finansinspektionen är den myndighet som övervakar optionsföretaget och dess verksamhet. Finansinspektionen har också i praktiken på grund av begäran om utlåtande utfört koncessionskontrollen för sökandens del och därmed har koncessionsmyndigheten möjlighet att få bekräftelse på att de uppgifter

som lämnats i ansökan är riktiga samt den övervakande myndighetens uppfattning om sökandens förmåga att uppfylla koncessionsvillkoren.

3 §. Återkallande av koncession och begränsning av verksamheten. I 1 mom. föreslås bestämmelser om de grunder enligt vilka finansministeriet helt eller delvis kan återkalla koncessionen. Momentet motsvarar 12 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag och genom det utvidgas grunderna för återkallelse av koncession i gällande 3 §. Grunderna för återkallelse uppräknas i momentet. Koncessionen kan återkallas även på sökandens eget initiativ, varvid grunderna för återkallelse av koncession inte kan tillämpas som sådana.

Sådan partiell återkallelse av koncessionen som avses i momentet är motiverad åtminstone när de situationer som avses i lagrummet gäller verksamhet som klart kan avgränsas. Här avses t.ex. optionsföretagets tillhandahållande av en viss tjänst, varvid återkallelsen kan inriktas på en viss del av optionsföretagets koncession. Det är då inte ändamålsenligt att återkalla hela koncessionen. Det kan vara motiverat att partiellt återkalla en koncession t.ex. när optionsföretaget inte förfogar över tillräckliga resurser för att tillhandahålla och administrera en viss tjänst som avses i 4 §, men nog för att tillhandahålla andra med koncessionsvillkoren förenliga tjänster. Eftersom koncession skall beviljas separat för optionsföretagsverksamhet och för clearing vid optionshandeln, skall den också återkallas helt eller delvis separat för dessa verksamheter, om behov föreligger. Koncessionen kan enligt förslaget också återkallas helt eller delvis endast för någondera verksamheten.

Finansministeriet skall enligt förslaget till 4 mom. innan det fattar ett sådant beslut som avses i 1 och 2 mom. höra optionsföretaget och inhämta finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av att ärendet är brådskande till sin natur, t.ex. faran för en systemrisk är överhängande. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 12 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag. Finansinspektionen skall innan ett förordnande enligt 3 mom. ges höra optionsföretaget, om inte något annat följer av att ärendet är brådskande till sin natur, t.ex. faran för en systemrisk är överhängande.

3 a §. Underrättelse om röstetal och inflytande. I paragrafen föreslås bestämmelser

om ägarkontrollen efter att ett optionsföretag har etablerats. Bestämmelsen motsvarar 14 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall en fysisk eller juridisk person som i ett optionsföretag direkt eller indirekt ämnar förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller rösträtten i optionsföretaget, i god tid på förhand underrätta finansinspektionen om sin avsikt. Avsikten förutsätts vara så konkret att den kan betraktas som en plan. I bestämmelsen hänvisas till 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen och dess definition av personer som jämföras med aktieägare. Förslaget förbättrar finansinspektionens möjligheter att fortlöpande följa de i 2 § angivna förutsättningarna för koncession.

I finansinspektionens föreskrift till värdepappersföretagen om rapportering av röstetal och inflytande (203.15) konstateras att med andelsägare jämföras personer vars andel av bolagets röstetal eller aktiekapital uträknad enligt 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. värdepappersmarknadslagen uppnår, överskrider eller underskrider nämnda andel. Jämförbar med en andelsägare anses i föreskriften t.ex. den person som har ägarkontroll över en sammanslutning som äger en andel i värdepappersföretaget, dvs. denne behöver inte själv vara andelsägare i värdepappersföretaget. Med tanke på syftet med underrättelsen om röstetal och inflytande är det inte motiverat att lämna skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande till en sammanslutning där någon tredje part har ägarkontroll, utan skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande skall granskas med beaktande av de faktiska bestämmanderättsförhållandena.

Enligt 2 mom. skall motsvarande underrättelse göras också i det fall att den som äger en sådan andel som avses i 1 mom. ensam eller tillsammans med en aktieägare eller med en person som kan jämföras med en aktieägare ämnar utöka sitt innehav så att det uppnår eller överskrider de i momentet nämna trösklarna. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller också när andelen sjunker under de gränser som avses i 1 och 2 mom.

Enligt 3 mom. skall vid uträkningen av en aktieägars och en med en sådan jämförbar persons innehav och röstetal tillämpas vad som i värdepappersmarknadslagen bestäms om ägarkontrollerade sammanslutningar samt om uträkning av innehav och röstande-

lar som omfattas av underrättelseskyldigheten. Ägarkontrollerade sammanslutningar definieras i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen. I 2 kap. 9 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen bestäms om andra som jämföras med aktieägare. Enligt momentet jämföras med en aktieägare andra vars enligt paragrafen uträknade ägarandel uppnår, överskrider eller underskrider de angivna gränserna för ägarandelen. Likaså skall anmälan enligt paragrafen göras också i det fall att en aktieägare eller en jämförbar person är part i ett avtal eller något annat arrangemang som när det förverkligas leder till att de angivna gränserna uppnås, överskrids eller underskrids. I 2 mom. bestäms om andra ägarandelar som skall hänföras till aktieägars ägarandel. Sådana är ägarandelen för sammanslutningar och stiftelser i vilka aktieägaren har bestämmande inflytande, ägarandelen för pensionsstiftelser och pensionskassor som tillhör aktieägaren och sammanslutningar i vilka denne har bestämmande inflytande samt andra ägarandelar som aktieägaren enligt avtal eller övrigt förfogar över ensam eller tillsammans med en tredje part.

Enligt 4 mom. skall optionsföretaget ge akt på sina aktieägars och med dessa jämförbara personers andel av aktiekapitalet och rösträtten och minst en gång om året t.ex. på bolagsstämman eller annars utgående från erhållen information underrätta finansinspektionen om andelarnas ägare och med dessa jämförbara personer. Optionsföretaget skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

För att finansinspektionen skall kunna ta ställning till frågan om den godkänner ett tilltänkt förvärv, skall underrättelsen enligt 5 mom. innehålla tillräckligt noggranna uppgifter om storleken av förvärvet och ägaren. Dessa uppgifter gäller närmast privatpersoners identitet och tidigare verksamhet samt deras innehav i andra optionsföretag. Om förvärvaren är en sammanslutning skall underrättelsen innehålla uppgifter t.ex. om dens ägare och koncernförhållanden samt om de personer som sköter förvaltningen och om dessas solvens. Finansinspektionen kan yrka på komplettering av underrättelsen om den anser att de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga.

I 6 mom. föreslås att det skall beaktas att skyldigheten att underrätta finansinspektio-

nen om röstetal och inflytande fullgörs i en situation där optionsföretagsverksamheten idkas via en ägarkontrollerad sammanslutning. I enlighet med momentet skall den som har för avsikt att förvärva en i paragrafen avsedd andel i ett optionsföretags holdingsammanslutning underrätta finansinspektionen om detta på det sätt som avses i paragrafen. Likaså skall optionsföretagets holdingsammanslutning på det sätt som avses i paragrafen underrätta finansinspektionen om förvärv av andelar och andelsägare andelar som har kommit till dess kännedom. Finansinspektionen har på det sätt som avses i 3 b § rätt att motsätta sig ett förvärv, om holdingsammanslutningens förvärv av en andel äventyrar optionsföretagets verksamhet. Om finansinspektionen inte underrättas eller om förvärvet har gjorts trots finansinspektionens motstånd har finansinspektionen förbuds rätt enligt 3 b § 2 mom.

3 b §. Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansinspektionens rätt att motsätta sig förvärvet av en andel som avses i 3 a §. Bestämelsen motsvarar 15 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall finansinspektionen inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § meddela att den motsätter sig förvärvet. I annat fall skall finansinspektionen anses ha godkänt det tilltänkta förvärvet. Tidsperioden på tre månader hindrar inte finansinspektionen från att särskilt före tidsperiodens utgång meddela att den inte motsätter sig förvärvet. Finansinspektionen kan motsätta sig ett förvärv endast om den enligt vad som utretts eller annars anser det vara sannolikt att en tilltänkt ägare inte uppfyller de krav som förutsätts för att han skall kunna sköta optionsföretaget förnuftigt och långsiktigt. Finansinspektionen kan motivera sitt beslut t.ex. med den tilltänkta ägarens bristande yrkesskicklighet eller tidigare osakliga verksamhet eller med någon annan därmed jämförbar orsak.

Enligt 2 mom. kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget, om förvärvet har skett trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet. Samma rätt har finansinspektionen också i det fall att den som förvärvat en andel inte fullgör sin underrättelseskyldighet enligt 1 mom.

7 §. Begränsning av inflytande. Det föreslås att till 1 mom. fogas ett företag som på

det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i optionsföretaget. När ett optionsföretag är dotterföretag har en begränsning av inflytande som gäller enbart det ingen betydelse för syftet med begränsningen av inflytande.

3 kap. Optionsföretagets verksamhet

11 §. Anmälningsskyldighet. Det föreslås att 1 mom. ändras så att den i momentet avsedda skyldigheten att anmäla aktier som utgör underliggande egendom till optionsföretag efter ändringen inte längre skall gälla mäklare som avses i lagen. Det föreslås att dessa bestämmelser om anmälningsskyldighet och offentlighet för innehav skall tas in i 10 kap. värdepappersmarknadslagen.

Det föreslås att 2 mom. ändras och får samma innehåll som motsvarande bestämmelse i 4 kap. 8 § värdepappersmarknadslagen. Andringen ger finansinspektionen bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet, när anmälningarna skall göras samt till vem anmälan skall lämnas. Den naturliga mottagaren av anmälningarna är optionsföretaget, men bestämmelsen hindrar inte ett förfarande där anmälningarna tas emot av någon annan sammanslutning som har tillräckliga resurser för att hantera och publicera anmälningarna på ett tillförlitligt sätt. Förslaget hindrar inte heller att värdeandelssystemet utnyttjas vid handläggningen och publiceringen av nämnda anmälningar.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att också ett annat företag än ett optionsföretag som tar emot ovan nämnda anmälningar skall på det sätt som finansinspektionen bestämmer offentliggöra anmälda uppgifter. Förslagets syfte motsvarar 4 kap. 8 § 4 mom. värdepappersmarknadslagen.

12 §. Förmedlarens skyldigheter. Det föreslås att 2 och 3 mom. i vilka stadgas om förmedlarens skyldigheter åt dess kunder upphävs som onödiga. Upphävning har samband med utvidgning av motsvarande regler i värdepappersmarknadslagen.

13 §. Begränsningar i handeln. Det föreslås att paragrafen upphävs. Begränsningarna i paragrafen föreslås att ändras så, i enlighet med vad som anges i värdepappersmarknadslagen, att de, vars handel är begränsad, blir anmälningsskyldiga och deras innehav blir offentligt.

5 kap. Särskilda stadganden

1 a §. Erbjudande av andra derivatavtal. Enligt den föreslagna paragrafen får ett arbetsgivarföretag eller ett företag som hör till samma koncern med avvikelse från 1 kap. 1 § 2 mom. som investeringsobjekt erbjuda andra derivatavtal till arbetsgivarföretagets nuvarande eller tidigare arbetstagare eller till deras fördel, om dessa derivatavtals underliggande egendom utgörs av en aktie i arbetsgivarföretaget eller ett företag som hör till samma koncern.

I enlighet med förslaget kan alltså arbetstagarna erbjudas andra optioner och terminer än standardiserade optioner och terminer eller med dem jämförbara terminer som berättigar till aktieköp eller köpoptioner vilkas underliggande egendom utgörs av aktier oberoende av om arbetstagarna är yrkesmässiga placerare eller inte. Det erbjudande företaget kan vara arbetsgivarföretaget eller ett företag som hör till samma koncern. Ett företag som hör till samma koncern behöver emellertid inte höra till bolagets egen koncern, dvs. företaget kan t.ex. vara moderföretag till bolagets moderföretag eller systerföretag till bolaget. Den aktie som utgör underliggande egendom skall emellertid vara en aktie i arbetsgivarföretaget eller ett bolag som hör till samma koncern. Att aktier i ett annat bolag än arbetsgivarföretaget erbjuds som underliggande egendom kan vara motiverat t.ex. när aktierna i arbetsgivarföretaget inte är föremål för offentlig handel eller motsvarande handel i något annat land, medan de erbjudna aktierna är det. Det kan också vara fråga om t.ex. ett finskt dotterbolags arbetstagare som företagets utländska moderbolag erbjuder möjlighet att delta i ett sporrande system som är riktat till koncernens alla arbetstagare. Det aktier som utgör underliggande egendom behöver inte nödvändigtvis vara i arbetsgivarföretagets eller ett till samma koncern hörande företags besittning när derivaten erbjuds. Derivatavtalet kan förverkligas i form av avyttring av underliggande egendom eller kompenserande gottgörelse. Syftet med bestämmelsen är emellertid inte att ingripa i reglerna om erbjudande av värdepapper i 2 kap. värdepappersmarknadslagen.

4 §. Optionsmarknadsförseelse. Det föreslås att 4 § 2 punkten upphävs. I punkten stadgas om straffbarheten vid överträdelser mot sådana begränsningar i handeln som

avses i 3 kap. 13 §. Den begränsning i handeln som det hänvisas till föreslås dock bli upphävd annanstans i denna regeringsproposition samtidigt som det föreslås att begränsningen, i enlighet med vad som anges i värdepappersmarknadslagen, ändras till anmälningsskyldighet för de personer som omfattas av begränsningen och att ägandet blir offentligt. Försummelse av denna anmälningsskyldighet är straffbar enligt värdepappersmarknadslagen.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse. Lagförslaget innehåller en vanlig ikraftträdelsebestämmelse. Ett optionsföretag som har koncession när denna lag träder i kraft behöver inte på nytt ansöka om koncession.

1.2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen

3 kap. Offentlig handel med värdepapper

1 a §. I den föreslagna paragrafen bestäms om ansökan om koncession. Paragrafen motsvarar 9 § lagen om värdepappersföretag med undantag av koncessionsmyndigheten. I 1 mom. föreslås att finansministeriet kan på ansökan bevilja koncession för idkande av fondbörsverksamhet. Koncession kan enligt förslaget sökas också för ett företag som skall grundas, eftersom behandlingen av koncessionen kan ta lång tid i anspråk. Eftersom koncession enligt 2 § i förslaget kan beviljas ett finskt aktiebolag, kan koncession emellertid inte beviljas innan bolaget har förts in i handelsregistret.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om innehållet i ansökan om koncession. Enligt 2 mom. skall sökanden lämna tillräcklig utredning om de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt om sin verksamhetsort, verksamhet och förvaltningspersonal. Om beräkning av de viktigaste aktieägarnas och med dessa jämförbara personers innehav föreskrivs enligt förslaget i 2d § och 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen. Som förutsättningar för att koncession skall beviljas föreslås i 2 § att sökanden har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och att verksamheten är ordnad på ett sådant sätt som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. När koncessionsmyndigheten prövar om dessa förutsättningar föreligger, skall den har tillräckliga uppgifter om sökanden, ägarna och förvaltningspersonalen. Enligt det föreslagna momentet skall koncessionsmyndigheten göra en all-

män bedömning av sökanden som helhet.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om bedömningen av de viktigaste aktieägarnas, med dessa jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers lämplighet. Denna utredning utgör en väsentlig del av bedömningen av om sökanden uppfyller koncessionsvillkoren. I sökandens utredning skall lämnas uppgifter om nämnda personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att fondbörsen kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

För att säkerställa att koncessionsvillkoren uppfylls kan det också vara nödvändigt att få andra uppgifter om sökanden än de ovan nämnda, och därför föreslås i 4 mom. att finansministeriet har rätt att kräva också andra uppgifter om sökanden än de som nämns ovan samt att på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning i anslutning till ansökan eller fondbörsens regler för bedömning av någon omständighet som kräver särskild sakkännedom. Detta kan vara nödvändigt för att utreda frågor som ansluter sig exempelvis till sökandens handels- samt clearing- och avvecklingssystem, riskhantering, de produkter som är föremål för handel och de marknadsparter som deltar i handeln.

I 5 mom. föreslås rätt för finansministeriet att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan om koncession och hur de skall läggas fram.

2 §. I 1 mom. föreslås att koncession kan beviljas endast finska aktiebolag. Någon koncession skall emellertid inte beviljas om aktieägarna i det sökande bolaget inte kan anses lämpliga som ägare av fondbörsen, med beaktande av att huvudsyftet med koncessionsförfarandet är att säkerställa att fondbörsen sköts på ett förnuftigt och tillförlitligt sätt. Kravet på en yrkesskicklig ledning är uppfyllt i och med att fondbörsen förfogar över sakkunskap och resurser om är tillräckliga för att bedriva en tillförlitlig verksamhet. Motsvarande bestämmelse ingår i 10 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag. Enligt förslaget kan finansministeriet meddela begränsningar och villkor vid beviljandet av koncessionen. Villkoren kan gälla t.ex. begränsning av fondbörsens verksamhet till endast en del av den affärsverksamhet

som avses i koncessionsansökan. Bemyndigandet att begränsa koncessionen och uppställa villkor för den motsvarar bl.a. det bemyndigande som finansministeriet har enligt 11 § kreditinstitutslagen. Dessutom förutsätts på samma sätt som i den gällande bestämmelsen att fondbörsens verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och att fondbörsen i sin verksamhet följer regler som erbjuder placerarna ett tillräckligt skydd och att det inte strider mot ett allmänt intresse att verksamheten inleds.

Enligt förslaget till 2 mom. skall ansökan avgöras inom sex månader från att den mottagits. Bestämmelsen motsvarar 10 § 2 mom. lagen om värdepappersföretag. Sökanden har emellertid inte rätt att få ärendet avgjort i det fall att ansökan är ofullständig.

I 3 mom. föreslås att finansinspektionens utlåtande skall inhämtas om ansökan. Finansinspektionen är den myndighet som övervakar fondbörsen och dess verksamhet. Finansinspektionen har också i praktiken på grund av begäran om utlåtande utfört koncessionskontrollen för sökandens del och därmed har koncessionsmyndigheten möjlighet att få bekräftelse på att de uppgifter som lämnats i ansökan är riktiga samt den övervakande myndighetens uppfattning om sökandens förmåga att uppfylla koncessionsvillkoren.

Återkallande av koncession

2 c §. I denna paragraf föreslås bestämmelser om de grunder enligt vilka finansministeriet helt eller delvis kan återkalla koncessionen. Paragrafen motsvarar 12 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag och genom den utvidgas grunderna för återkallelse av koncession i gällande 2 § 2 mom. Sådan partiell återkallelse av koncession som avses i paragrafen är motiverad åtminstone när de situationer som avses i lagrummet gäller verksamhet som klart kan avgränsas. Här avses t.ex. tillhandahållande av en viss fondbörstjänst, varvid återkallelsen kan inriktas på en viss del av fondbörsens koncession. Det är då inte ändamålsenligt att återkalla hela koncessionen. Det kan vara motiverat att partiellt återkalla en koncession t.ex. när fondbörsen inte förfogar över tillräckliga resurser för att tillhandahålla och administrera en viss tjänst som avses i 3 §, men nog för att tillhandahålla andra med koncessionsvillkoren förenliga tjänster. Koncessionen kan återkallas även på sökandens

eget initiativ, varvid grunderna för återkallelse av koncession inte kan tillämpas som sådana.

Finansministeriet skall enligt förslaget till 2 mom. innan det fattar ett sådant beslut som avses i 1 mom. höra fondbörsen och inhämta finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av att ärendet är brådskande till sin natur, t.ex. faran för en systemrisk är överhängande. Förslaget motsvarar 12 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag.

Underrättelse om röstetal och inflytande

2 d §. I paragrafen föreslås bestämmelser om ägarkontrollen efter att en fondbörs har etablerats. Bestämmelsen motsvarar 14 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall en fysisk eller juridisk person som i en fondbörs direkt eller indirekt ämnar förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller rösträtten i fondbörsen, i god tid på förhand underrätta finansinspektionen om sin avsikt. Avsikten förutsätts vara så konkret att den kan betraktas som en plan. I bestämmelsen hänvisas till 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen och dess definition av personer som jämföras med aktieägare. Förslaget förbättrar finansinspektionens möjligheter att fortlopande följa de i 2 § angivna förutsättningarna för koncession.

I finansinspektionens föreskrift till värdepappersföretagen om rapportering av röstetal och inflytande (203.15) konstateras att med andelsägare jämföras personer vars andel av bolagets röstetal eller aktiekapital uträknad enligt 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. värdepappersmarknadslagen uppnår, överskrider eller underskrider nämnda andel. Jämförbar med en andelsägare anses i föreskriften t.ex. den person som har ägarkontroll över en sammanslutning som äger en andel i värdepappersföretaget, dvs. denne behöver inte själv vara andelsägare i värdepappersföretaget. Med tanke på syftet med underrättelsen om röstetal och inflytande är det inte motiverat att lämna skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande till en sammanslutning där någon tredje part har ägarkontroll, utan skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande skall granskas med beaktande av de faktiska bestämmelserförhållandena.

Enligt 2 mom. skall motsvarande underrät-

telse göras också i det fall att den som äger en sådan andel som avses i 1 mom. ensam eller tillsammans med en aktieägare eller med en person som kan jämföras med en aktieägare ämnar utöka sitt innehav så att det uppnår eller överskrider de i momentet nämnda trösklarna. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller också när andelen sjunker under de gränser som avses i 1 och 2 mom.

Enligt 3 mom. skall vid uträkningen av en aktieägars och en med en sådan jämförbar persons innehav och rösträtt tillämpas vad som bestäms om ägarkontrollerade sammanslutningar samt om uträkning av innehav och röstandelar som omfattas av underrättelseskyldigheten. Ägarkontrollerade sammanslutningar definieras i 1 kap. 5 §. I 2 kap. 9 § 1 mom. bestäms om andra som jämföras med aktieägare. Enligt momentet jämföras med en aktieägare andra vars enligt paragrafen uträknade ägarandel uppnår, överskrider eller underskrider de angivna gränserna för ägarandelen. Anmälan skall enligt paragrafen göras också i det fall att en aktieägare eller en jämförbar person är part i ett avtal eller något annat arrangemang som när det förverkligas leder till att de angivna gränserna uppnås, överskrids eller underskrids. I 2 mom. bestäms om andra ägarandelar som skall hänföras till aktieägarandelen. Sådana är ägarandelen för sammanslutningar och stiftelser i vilka aktieägaren har bestämmande inflytande, ägarandelen för pensionsstiftelser och pensionskassor som tillhör aktieägaren och sammanslutningar i vilka denne har bestämmande inflytande samt andra ägarandelar som aktieägaren enligt avtal eller övrigt förfogar över ensam eller tillsammans med en tredje part.

Enligt 4 mom. skall fondbörsen ge akt på sina aktieägars och med dessa jämförbara personers andel av aktiekapitalet och rösträtten och minst en gång om året t.ex. på bolagsstämman eller annars utgående från erhallen information underrätta finansinspektionen om andelarnas ägare och med dessa jämförbara personer. Fondbörsen skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

För att finansinspektionen skall kunna ta ställning till frågan om den godkänner ett tilltänkt förvärv, skall underrättelsen enligt 5 mom. innehålla tillräckligt noggranna uppgifter om storleken av förvärvet och ägaren.

Dessa uppgifter gäller närmast privatpersoners identitet och tidigare verksamhet samt deras innehav i andra fondbörser. Om förvärvaren är en sammanslutning skall underrättelsen innehålla uppgifter t.ex. om dennas ägare och koncernförhållanden samt om de personer som sköter förvaltningen och om dessas solvens. Finansinspektionen kan yrka på komplettering av underrättelsen om den anser att de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga.

I 6 mom. föreslås att det skall beaktas att skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande fullgörs i en situation där fondbörsverksamheten idkas via en ägarkontrollerad sammanslutning. I enlighet med momentet skall den som har för avsikt att förvärva en i paragrafen avsedd andel i en fondbörs holdingsammanslutning underrätta finansinspektionen om detta på det sätt som avses i paragrafen. Likaså skall fondbörsens holdingsammanslutning på det sätt som avses i paragrafen underrätta finansinspektionen om förvärv av andelar och andelsägare som kommit till dess kännedom. Finansinspektionen har på det sätt som avses i 2 e § rätt att motsätta sig ett förvärv, om holdingsammanslutningens förvärv av en andel äventyrar fondbörsens verksamhet. Om finansinspektionen inte underrättas eller om förvärvet har gjorts trots finansinspektionens motstånd, har finansinspektionen förbuds rätt enligt 2 e § 2 mom.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvarv

2 e §. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansinspektionens rätt att motsätta sig förvärvet av en andel som avses i 2 d §. Bestämmelsen motsvarar 15 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall finansinspektionen inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 2 d § meddela att den motsätter sig förvärvet. I annat fall skall finansinspektionen anses ha godkänt det tilltänkta förvärvet. Tidsperioden på tre månader hindrar inte finansinspektionen från att särskilt före tidsperiodens utgång meddela att den inte motsätter sig förvärvet. Finansinspektionen kan motsätta sig ett förvärv endast om den enligt vad som utretts eller annars anser det vara sannolikt att en tilltänkt ägare inte uppfyller de krav som förutsätts för att han skall kunna sköta fondbörsen förnuftigt och långsiktigt. Finansinspektionen kan motivera sitt beslut t.ex. med den

tilltänkte ägarens bristande yrkesskicklighet eller tidigare osakliga verksamhet eller med någon annan därmed jämförbar orsak.

Enligt 2 mom. kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget, om förvärvet har skett trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet. Samma rätt har finansinspektionen också i det fall att den som förvärvat en andel inte fullgör sin underrättelseskyldighet enligt 1 mom.

8 §. Det föreslås att till 1 mom. fogas ett företag som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § har bestämmande inflytande i fondbörsen. När en fondbörs är dotterföretag har en begränsning av inflytande som gäller enbart den ingen betydelse för syftet med begränsningen av inflytande.

13 §. Det föreslås att i 2 mom. slopas den möjlighet som där givits att föreskriva i sina regler om det förfarande som den som ordnar annan offentlig handel skall iakttä vid handel med andra än sådana standardiserade derivatinstrument som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Den som ordnar offentlig handel har inte utnyttjat den möjlighet som momentet tillåter att ordna dylik annan derivathandel. Dessutom har bestämmelsens innebörd förblivit oklar vid sidan av den optionsbörsverksamhet som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Likaså har det förblivit oklart hur det arrangemang som avses i bestämmelsen i praktiken kunde förverkligas. Sålunda föreslås att nämnda bestämmelse slopas för tydlighetens skull.

4 a kap. Clearingverksamhet

Ansökan om koncession

1 a §. I den föreslagna paragrafen bestäms om ansökan om koncession. Paragrafen motsvarar 9 § lagen om värdepappersföretag med undantag av koncessionsmyndigheten. I 1 mom. föreslås att finansministeriet kan på ansökan bevilja koncession för verksamhet som clearingorganisation. Koncession kan enligt förslaget sökas också för ett företag som skall grundas, eftersom behandlingen av koncessionen kan ta lång tid i anspråk. Eftersom koncession enligt 2 § i förslaget kan beviljas ett finskt aktieföretag, kan koncession emellertid inte beviljas innan bolaget har förts in i handelsregistret.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om innehållet i ansökan om koncession. Enligt 2 mom. skall sökanden lämna tillräcklig utredning om de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt om sin verksamhetsort, verksamhet och förvaltningspersonal. Som förutsättningar för att koncession skall beviljas föreslås i 2 § att sökanden har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och att verksamheten är ordnad på ett sådant sätt som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. När koncessionsmyndigheten prövar om dessa förutsättningar föreligger, skall den ha tillräckliga uppgifter om sökanden, ägarna och förvaltningspersonalen. Enligt det föreslagna momentet skall koncessionsmyndigheten göra en allmän bedömning av sökanden som helhet. Om beräkning av de viktigaste aktieägarnas och med dessa jämförbara personers innehav föreskrivs enligt förslaget i 3 a § och 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om bedömning av de viktigaste aktieägarna, med dessa jämförbara personer och minst två inom förvaltningen verksamma personers lämplighet. Enligt förslaget skall sökanden utöver de uppgifter som krävs i 2 mom. lämna uppgifter för bedömningen av de viktigaste aktieägarnas och minst två inom förvaltningen verksamma personers lämplighet. Denna utredning utgör en väsentlig del av bedömningen av om sökanden uppfyller koncessionsvillkoren. I sökandens utredning skall lämnas uppgifter om nämnda personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att clearingorganisationen kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper. Till ansökan skall dessutom fogas detaljerad utredning om ordnande av clearingverksamheten, hanteringen av de risker som är förenade med verksamheten samt tryggnaden av clearingorganisationens betalningsberedskap. Detta krav motsvarar den gällande bestämmelsen.

För att säkerställa att koncessionsvillkoren uppfylls kan det också vara nödvändigt att få andra uppgifter om sökanden än de ovan nämnda, och därför föreslås i 4 mom. att finansministeriet får rätt att kräva också andra uppgifter om sökanden än de ovan

nämnda samt att på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning i anslutning till ansökan eller clearingorganisationens regler för bedömning av någon omständighet som kräver särskild sakkännedom. Kravet motsvarar den gällande bestämmelsen.

Beviljande av koncession

2 §. I 1 mom. föreslås att koncession kan beviljas endast finska aktiebolag. Aktiebolagsformen har ansetts vara den mest lämpliga för idkande av clearingverksamhet. Förslaget motsvarar den gällande bestämmelsen. Någon koncession skall emellertid inte beviljas om aktieägarna i det sökande bolaget inte kan anses lämpliga som ägare av clearingorganisationen, med beaktande av att huvudsyftet med koncessionsförfarandet är att säkerställa att clearingsorganisationen sköts på ett förnuftigt och tillförlitligt sätt. Kravet på en yrkesskicklig ledning är uppfyllt i och med att clearingorganisationen förfogar över sakkunskap och resurser som är tillräckliga för att bedriva en tillförlitlig verksamhet. Motsvarande bestämmelse ingår i 10 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag. Enligt förslaget kan finansministeriet meddela begränsningar och villkor vid beviljandet av koncessionen. Villkoren kan gälla t.ex. begränsning av clearingorganisationens verksamhet till endast en del av den affärsverksamhet som avses i koncessionsansökan. Bemyndigandet att begränsa koncessionen och uppställa villkor för den motsvarar bemyndigandet enligt gällande 2 § 4 mom. Dessutom förutsätts på samma sätt som i den gällande bestämmelsen att clearingorganisationens verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och att clearingorganisationen i sin verksamhet följer regler som erbjuder placerarna och clearingmedlemmarna tillräcklig trygghet och att inledandet av verksamheten inte står i strid med allmän fördel.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om kapitalkravet för clearingorganisationer. Som kapitalkrav föreslås fem miljoner euro i stället för nuvarande 30 miljoner mark, så kapitalkravet förändras något. Det föreslagna momentet har i övrigt samma innehåll som gällande 2 mom.

Enligt förslaget till 3 mom. skall ansökan avgöras inom sex månader från att den mottagits. Bestämmelsen motsvarar 10 § 2 mom. lagen om värdepappersföretag. Sökanden har emellertid inte rätt att få ärendet

avgjort i det fall att ansökan är ofullständig.

Enligt 4 mom. skall finansministeriet innan ärendet avgörs begära Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande om ansökan. Om organisationens verksamhet kommer att omfatta clearingverksamhet som gäller värdepapper som anslutits till värdeandelssystemet, skall utlåtande vid behov begäras också av värdepapperscentralen. Den föreslagna bestämmelsen har samma innehåll som bestämmelsen i gällande 4 a kap. 2 § 3 mom.

3 §. I paragrafen föreslås bestämmelser om de grunder enligt vilka finansministeriet helt eller delvis kan återkalla koncessionen. I fråga om grunderna för återkallelse av koncession motsvarar paragrafen 12 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag och genom den utvidgas grunderna för återkallelse av koncession i gällande 2 § 1 mom. Sådan partiell återkallelse av koncession som avses i paragrafen är motiverad åtminstone när de situationer som avses i lagrummet gäller verksamhet som klart kan avgränsas. Här avses t.ex. tillhandahållande av en viss clearingtjänst, varvid återkallelsen kan inriktas på en viss del av clearingorganisationens koncession. Det är då inte ändamålsenligt att återkalla hela koncessionen. Det kan vara motiverat att partiellt återkalla en koncession t.ex. när clearingorganisationen inte förfogar över tillräckliga resurser för att tillhandahålla och administrera en viss tjänst som avses i 2 §, men nog för att tillhandahålla andra med koncessionsvillkoren förenliga tjänster. Koncessionen kan återkallas även på sökandens eget initiativ, varvid grunderna för återkallelse av koncession inte kan tillämpas som sådana.

Föreslagt 2 mom. motsvarar i sitt sakinnehåll den gällande 1 mom. sista mening.

Finansministeriet skall enligt förslaget till 5 mom. innan det fattar ett sådant beslut som avses i 1 — 4 mom. höra clearingorganisationen och innan den fattar ett sådant beslut som avses i 1 — 3 mom. inhämta finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av att ärendet är brådskande till sin natur, t.ex. faran för en systemrisk är överhängande. Förslaget motsvarar 12 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag.

Underrättelse om röstetal och inflytande

3 a §. I paragrafen föreslås bestämmelser om ägarkontrollen efter att en clearingor-

ganisation har etablerats. Bestämmelsen motsvarar 14 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall en fysisk eller juridisk person som i en clearingorganisation direkt eller indirekt ämnar förvärva en andel som utgör minst en tjugodel av aktiekapitalet eller rösträtten i clearingorganisationen, i god tid på förhand underrätta finansinspektionen om sin avsikt. Avsikten förutsätts vara så konkret att den kan betraktas som en plan. I bestämmelsen hänvisas till 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen och dess definition av personer som jämställs med aktieägare. Förslaget förbättrar finansinspektionens möjligheter att förlöpande följa de i 2 § angivna förutsättningarna för koncession.

I finansinspektionens föreskrift till värdepappersföretagen om rapportering av röstetal och inflytande (203.15) konstateras att med andelsägare jämställs personer vars andel av bolagets röstetal eller aktiekapital uträknad enligt 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. värdepappersmarknadslagen uppnår, överskrider eller underskrider nämnda andel. Jämförbar med en andelsägare anses i föreskriften t.ex. den person som har ägarkontroll över en sammanslutning som äger en andel i värdepappersföretaget, dvs. denne behöver inte själv vara andelsägare i värdepappersföretaget. Med tanke på syftet med underrättelsen om röstetal och inflytande är det inte motiverat att lämna skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande till en sammanslutning där någon tredje part har ägarkontroll, utan skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande skall granskas med beaktande av de faktiska bestämmanderättsförhållandena.

Enligt 2 mom. skall motsvarande underrättelse göras också i det fall att den som äger en sådan andel som avses i 1 mom. ensam eller tillsammans med en aktieägare eller med en person som kan jämföras med en aktieägare ämnar utöka sitt innehav så att det uppnår eller överskrider de i momentet nämnda trösklarna. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller också när andelen sjunker under de gränser som avses i 1 och 2 mom.

Enligt 3 mom. skall uträkningen av en aktieägars och en med en sådan jämförbar persons innehav och rösträtt tillämpas vad som bestäms om ägarkontrollerade sammanslutningar samt om uträkning av innehav och rösträtt som omfattas av underrättel-

seskyldigheten. Ägarkontrollerade sammanslutningar definieras i 1 kap. 5 §. I 2 kap. 9 § 1 mom. bestäms om andra som jämfställs med aktieägare. Enligt momentet jämfställs med en aktieägare andra vars enligt paragrafen uträknade ägarandel uppnår, överskrider eller underskrider de angivna gränserna för ägarandelen. Likaså skall anmälan enligt paragrafen göras också i det fall att en aktieägare eller en jämförbar person är part i ett avtal eller något annat arrangemang som när det förverkligas leder till att de angivna gränserna uppnås, överskrids eller underskrids. I 2 mom. bestäms om andra ägarandelar som skall hänföras till aktieägarens ägarandel. Sådana är ägarandelen för sammanslutningar och stiftelser i vilka aktieägaren har bestämmande inflytande, ägarandelen för pensionsstiftelser och pensionskassor som tillhör aktieägaren och sammanslutningar i vilka denne har bestämmande inflytande samt andra ägarandelar som aktieägaren enligt avtal eller övrigt förfogar över ensam eller tillsammans med en tredje part.

Enligt 4 mom. skall clearingorganisationen ge akt på sina aktieägares och med dessa jämförbara personers andel av aktiekapitalet och rösträtten och minst en gång om året t.ex. på bolagsstämman eller annars utgående från erhållen information underrätta finansinspektionen om andelarnas ägare och med dessa jämförbara personer. Clearingorganisationen skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

För att finansinspektionen skall kunna ta ställning till frågan om den godkänner ett tilltänkt förvärv, skall underrättelsen enligt 5 mom. innehålla tillräckligt noggranna uppgifter om storleken av förvärvet och ägaren. Dessa uppgifter gäller närmast privatpersoners identitet och tidigare verksamhet samt deras innehav i andra clearingorganisationer. Om förvärvaren är en sammanslutning skall underrättelsen innehålla uppgifter t.ex. om dennas ägare och koncernförhållanden samt om de personer som sköter förvaltningen och om dessas solvens. Finansinspektionen kan yrka på komplettering av underrättelsen om den anser att de uppgifter som lämnats inte är tillräckliga.

I 6 mom. föreslås att det skall beaktas att skyldigheten att underrätta finansinspektionen om röstetal och inflytande fullgörs i en situation där clearingverksamheten idkas via

en ägarkontrollerad sammanslutning. I enlighet med momentet skall den som har för avsikt att förvärva en i paragrafen avsedd andel i en clearingorganisationens holdingsammanslutning underrätta finansinspektionen om detta på det sätt som avses i paragrafen. Likaså skall clearingorganisationens holdingsammanslutning på det sätt som avses i paragrafen underrätta finansinspektionen om förvärv av andelar och andelsägare som har kommit till dess kännedom. Finansinspektionen har på det sätt som avses i 3 b § rätt att motsätta sig förvärvet, om holdingsammanslutningens förvärv av en andel äventyrar clearingorganisationens verksamhet. Om finansinspektionen inte underrättas eller om förvärvet har gjorts trots finansinspektionens motstånd har finansinspektionen förbuds rätt enligt 3 b § 2 mom.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

3 b §. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansinspektionens rätt att motsätta sig förvärvet av en andel som avses i 3 a §. Bestämmelsen motsvarar 15 § lagen om värdepappersföretag. Enligt 1 mom. skall finansinspektionen inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § meddela att den motsätter sig förvärvet. I annat fall skall finansinspektionen anses ha godkänt det tilltänkta förvärvet. Tidsperioden på tre månader hindrar inte finansinspektionen från att särskilt före tidsperiodens utgång meddela att den inte motsätter sig förvärvet. Finansinspektionen kan motsätta sig ett förvärv endast om den enligt vad som utretts eller annars anser det vara sannolikt att en tilltänkt ägare inte uppfyller de krav som förutsätts för att han skall kunna sköta clearingorganisationen förnuftigt och långsiktigt. Finansinspektionen kan motivera sitt beslut t.ex. med den tilltänkta ägarens bristande yrkesskicklighet eller tidigare osakliga verksamhet eller med någon annan därmed jämförbar orsak.

Enligt 2 mom. kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget, om förvärvet har skett trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet. Samma rätt har finansinspektionen också i det fall att den som förvärvat en andel inte fullgör sin underrättelseskyldighet enligt 1 mom.

6 §. Det föreslås att till 1 mom. fogas en sammanslutning som har bestämmande in-

flytande i clearingorganisationen så som avses i 1 kap. 5 §. När en clearingorganisation är dotterföretag har en begränsning av inflytande som gäller enbart den ingen betydelse för syftet med begränsningen av inflytande.

12 §. Det föreslås att hänvisning i 1 punkten ändras till 1 a § 1 mom. och att vederbörande ministerium ändras till finansministeriet.

10 kap. Särskilda stadganden

Derivatavtal

1 §. Det föreslås att paragrafen ändras helt och hållet av lagtekniska skäl. I detta sammanhang föreslås att hänvisningen i 1 mom. till 4 kap. 4 § ändras så att den avser hela paragrafen. Sålunda utsträcks bestämmelserna om tillvägagångssätt i 4 kap. 4 § till att omfatta även den del av värdepappersförmedlarens verksamhet där denne erbjuder sina kunder möjligheter att investera i standardiserade optioner och terminer. Andringen ansluter sig till det föreslagna upphävandet av 3 kap. 12 § 2 och 3 mom. lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Genom ändringen utökas också finansinspektionens påverkningsmöjligheter i frågor som gäller tillvägagångssättet. Finansinspektionen har genom sin egen reglering, som är på lägre nivå än lag, möjlighet att noggrannare och snabbare än lagen ingripa i utvecklingstendenser som är viktiga med tanke på marknadens tillförlitlighet. Det föreslås också att i 1 mom. slopas hänvisningarna till straffbestämmelsen i 8 kap. 3 § 1 punkten, eftersom bestämmelser som straff föreslås ingå i ett nytt 3 mom. Även om det i propositionen föreslås att det nuvarande 2 mom. skall slopas, där det sägs att denna lags 5 kap. 1 § skall tillämpas på standardiserade optioner och terminer oberoende av om det har avtalats om avvyrning av underliggande egendom som avses i options- och terminsavtalet eller om kompenserade gottgörelse, har avsikten i propositionen inte varit att avstå från denna princip. Man kan anse att principen kommer fram därigenom att de paragrafer som nämns momentet tillämpas allmänt på alla standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Detsamma gäller också de nya 2 och 3 mom. i förslaget.

Förslaget till 2 mom. motsvarar till stor

del det nuvarande 3 mom. Det föreslås emellertid att det tillfogas hänvisningar till 5 kap. 2 §, 5 § 3 mom. och 6 §. Hänvisningarna gällande anmälningsskyldighet om insiderinnehav, innehavets offentlighet och insiderregister är nödvändiga på grund av att anmälningsskyldigheten införs och begränsningen av handeln med standardiserade derivat upphävs. Samtidigt föreslås det att optionsföretag är skyldiga att föra insiderregister. Genom ändringen bemyndigas också finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om utförandet av insideranmälningar, insiderregisterföringen och registrets offentlighet, möjligt utnyttjande av värdeandelssystemet samt befogenhet att föreskriva undantag om anmälningsskyldigheten.

Förslaget till 3 mom. motsvarar i fråga om hänvisningen till 8 kap. 3 § 1 punkten bestämmelsen i nuvarande 1 mom. Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till 3 punkten. Genom hänvisningen blir det straffbart att försumma värdepappersförmedlars anmälningsskyldighet enligt 4 kap. 7 § eller att försumma skyldigheten att göra insideranmälan enligt 5 kap. 2, 3 eller 4 § även när anmälan gäller en standardiserad option eller termin. Av 2 mom. följer att skyldigheten att göra insideranmälan gäller endast sådana standardiserade optioner och terminer vilkas underliggande egendom utgörs av aktier som är föremål för offentlig handel eller värdepapper som berättigar till aktier. Hänvisningen till 3 mom. gör det även straffbart att försumma att för ett i 5 kap. 5 § avsett insiderregister över standardiserade optioner och terminer. Maximistraffet enligt värdepappersmarknadslagen är böter.

1 a §. I förslaget till 1 mom. definieras derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer. Ett sådant derivatavtal kan vara ett derivatavtal som är föremål för handel och clearing i ett optionsföretag på vilken annan marknad som helst än i ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. För att ett avtal skall vara föremål för handel och clearing på en reglerad marknad på det sätt som förutsätts i paragrafen förutsätts emellertid av marknaden att själva marknadsplatsen och de derivatavtal som saluförs och clearas där och marknadsparterna är föremål för motsvarande reglering och tillsyn som ett finskt optionsföretag. Innehållet i reglerna behöver nödvändigtvis inte vara detsamma. Huruvida han-

dels- och clearingsystemet för derivatavtal upprätthålls av samma sammanslutning eller i vilket land den på detta sätt reglerade marknadsplatsen är belägen saknar betydelse för tillämpningen av bestämmelsen. Av en i paragrafen avsedd reglerad marknad förutsätts dessutom att den är underkastad behörig myndighets tillsyn på placeringsorten. Reglerade marknader enligt denna paragraf är åtminstone den derivatmarknad som starterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har meddelat till kommissionen i enlighet med artikel 16 i rådets direktiv 93/22/EEG om investeringsjänster inom värdepappersområdet, nedan investeringstjänstdirektivet. En sådan marknad verkar enligt artikel 1.13 i investeringstjänstdirektivet regelbundet, de regler som har utfärdats eller godkänts av de behöriga myndigheterna bestämmes marknads arbets sätt och villkoren för tillträde till marknaden och den kräver efterlevnad av alla regler om rapporter och insyn som har fastställts till följd av artiklarna 20 och 21.

Genom förslaget till 1 mom. utvidgas lagens bestämmelser om tillvägagångssätt och förbudet mot missbruk av insiderinformation till att gälla även derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer. Sålunda är en förmedlare, en finsk eller utländsk, som emellertid erbjuder tjänster i anslutning till dessa derivatavtal åt i Finland bosatta placerare, skyldig att i dessa kundrelationer iaktta samma bestämmelser på lagnivå om tillvägagångssätt som när han erbjuder dem andra investeringsobjekt. Likaså får den som sitter inne med sådan publicerad information om dessa derivatavtals underliggande egendom som eventuellt kan påverka dess värde, så till vida den underliggande egendomen är värdepapper som är föremål för offentlig handel i Finland, inte använda dessa avtal som redskap för att skaffa sig själv eller någon annan materiell fördel. Den föreslagna paragrafen ger också finansinspektionen befogenheter att meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som skall iaktas vid erbjudandet av derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer.

Förslaget till 2 mom. utvidgar förmedlarens skyldighet att göra i lagen avsedda anmälningar om all derivathandel med derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer, där den underliggande egendomen är aktier som är fö-

remål för offentlig handel i Finland eller värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till aktier. Genom förslaget garanteras också offentligheten i fråga om s.k. insiderinnehav när det derivatavtal som är föremål för innehavet har ingåtts på någon annan reglerad marknad än i ett finskt optionsföretag.

Förslaget utvidgar finansinspektionens befogenheter att meddela närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet i fråga om köp som gjorts, när anmälningarna skall göras samt till vem anmälan skall lämnas till att omfatta även handel med derivatavtal som skall jämföras med standardiserade derivatavtal. Likaså ger paragrafen finansinspektionen befogenheter att meddela närmare föreskrifter om insideranmälningar gällande anmälningskyldiga personers handel med dessa derivatavtal, om förande av insiderregister och om registrets offentlighet. Samtidigt ges finansinspektionen fullmakt att bestämma om undantag från skyldigheten att lämna insideranmälningar.

Förslaget till 3 mom. gör det straffbart att underlåta att iaktta bestämmelserna i 2 kap. 1 — 6 a §, att försumma värdepappersförmedlars anmälningskyldighet enligt 4 kap. 7 §, att försumma skyldigheten att göra insideranmälningar enligt 5 kap. 2 — 4 § och att underlåta att föra insiderregister enligt 5 kap. 5 §, även när skyldigheten att iaktta bestämmelserna gäller derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer eller när anmälningskyldigheten eller registerföringskyldigheten gäller handel med dessa derivatavtal. Försummelse som gäller 4 kap. 7 §, liksom också ovan nämnda försummelse som gäller 5 kap., kan på grundval av förslaget till 2 mom. gälla endast sådana i paragrafen avsedda derivatavtal och handel med dem där den underliggande egendomen är aktier som är föremål för offentlig handel i Finland eller värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till aktie. Maximistraflet enligt värdepappersmarknadslagen är böter.

Avsikten är att bestämmelserna i paragrafen skall tillämpas på de derivatavtal som avses där oberoende av om man har kommit överens om avyttring av derivatavtalets underliggande egendom eller om kompenserande gottgörelse.

1 b §. Genom 1 mom. utvidgas de bestämmelser som refereras i samband med 1 a § 1 mom. ovan till att gälla även derivatavtal

som inte saluförs i optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer eller på någon annan reglerad marknad enligt 1 a §. Ett typiskt exempel på sådana derivatavtal som avses i paragrafen är derivatavtal som inte är standardiserade men som berörs av standardvillkor, t.ex. ränteswapkontrakt, som inhemska och utländska yrkesmässiga tillhandahållare av investeringstjänster, inhemska och utländska kreditinstitut och investeringstjänstföretag erbjuder sina stora företagskunder eller andra som tillhandahåller investeringstjänster yrkesmässigt. Även om det är typiskt för dessa kontrakt att de ansluter sig till den yrkesmässiga partimarknaden för derivatavtal (engl. wholesale market), kan de också vara sådana derivatavtal i anslutning till en anställning som avses i förslaget till 5 kap. 1 a § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Att yrkesmässigt erbjuda de här avsedda derivatavtalen är emellertid tillåtet endast för värdepappersförmedlare som innehar koncession, ty dessa avtal är sådana investeringsobjekt som avses i 1 kap. 2 § lagen om värdepappersföretag.

Att lagen om handel med standardiserade optioner och terminer tillåter yrkesmässigt erbjudande av de derivatavtal som avses i paragrafen även åt andra än yrkesmässiga placerare gör det nödvändigt att tillämpa denna lags bestämmelser om tillvägagångssätt även på situationer där sådana derivatavtal som avses i paragrafen erbjuds. Så till vida den som funderar på att investera i dessa avtal saknar yrkesskicklighet och erfarenhet i fråga om avtalen, är det skäl att ålägga den värdepappersförmedlare som erbjuder avtalen att iaktta lagens bestämmelser om tillvägagångssätt även när han erbjuder dessa avtal. Till förpliktelse hör att ge klart sanningsenliga uppgifter om avtalen och, om det i efterhand visar sig att någon uppgift är vilseledande, att korrigera denna uppgift. Dessutom kan man genom dessa derivatavtal, precis på samma sätt som genom andra derivatavtal, även kränka den finska värdepappersmarknadens integritet och sålunda bryta mot det förbud mot missbruk av insiderinformation som avses i paragrafen. Till skillnad från bestämmelserna om tillvägagångssätt är behövet bestämmelsen om förbud mot missbruk av insiderinformation tillämpas endast på sådana i paragrafen avsedda derivatavtal vilkas underliggande egen-

dom utgörs av värdepapper som är föremål för offentlig handel i Finland.

I 2 mom. föreslås att tillämpningen av bestämmelserna om innehavets offentlighet, insideranmälningar och skyldighet att föra insiderregister i lagens 5 kap. utvidgas även till de derivatavtal som avses i paragrafen. Den föreslagna har att göra inte bara med uppluckringen av begränsningen av marknadsföringen i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer utan också med det faktum att genom dessa avtal kan man uppnå samma ekonomiska slutresultat som genom värdepapper och ovan redan nämnda andra derivatavtal. Genom momentet utvidgas också finansinspektionens betydande att meddela föreskrifter i insiderfrågor till att gälla även anmälningar om dessa avtal, förändret av register över anmälningarna samt offentligheten för dessa register. Likaså ges finansinspektionen motsvarande möjlighet till undantag som den redan har i fråga om värdepapper, dvs. den kan bestämma att den anmälningsskyldighet som avses ovan inte tillämpas på vissa sammanslutningar eller förtroendeuppdrag. Till skillnad från 1 a § 2 mom. föreslås inte i fråga om de derivatavtal som avses i denna paragraf skyldighet för värdepappersförmedlaren att anmäla köp som han gjort, ty marknaden för dessa avtal är inte organiserad på samma sätt som en reglerad marknad och sålunda finns det ingen naturlig mottagare och publicerare av rapporter om handel med dessa avtal. Dessutom kan dessa derivatavtal vara så individualiserade att anmälningsskyldighet och publicering oavsiktligt kunde avslöja parternas affärshemligheter.

I 3 mom. föreslås bestämmelser som motsvarar 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten om straffbarhet för de förseelser som avses i paragrafen i fråga så att de också börjar gälla de derivatavtal som avses i denna paragraf.

Avsikten är att bestämmelserna i paragrafen skall tillämpas på de derivatavtal som avses där, oberoende om man har kommit överens om avyttring av avtalets underliggande egendom eller om kompensande gottgörelse.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse. Lagförslaget innehåller en vanlig ikraftträdelsebestämmelse. En fondbörs och en clearingorganisation som har koncession när denna lag träder i kraft behöver inte på nytt ansöka om koncession.

1.3. Lag om ändring av lagen om värdeandelssystemet

12 a §. Ansökan om koncession. I 1 mom. föreslås att den som ansöker om koncession att verka som värdepapperscentral i sin ansökan utom de uppgifter som avses i 12 § skall lämna de uppgifter som avses i 4 a kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen. Genom den föreslagna bestämmelsen förenhetligas de åtgärder som ansluter sig till ansökan om koncession att verka som värdepapperscentral och som clearingorganisation och ansökans innehåll. Samtidigt utsträcks ägar- och förvaltningspersonalkontrollen till att omfatta även aktieägare, med aktieägarna jämförbara personer och förvaltningspersonal i ett bolag som ansöker om koncession att verka som värdepapperscentral. För att förenhetliga de åtgärder som ansluter sig till koncessionen och koncessionsmyndighetens bemyndigande föreslås i 2 mom. också att statsrådet på sökandens bekostnad kan inhämta särskild utredning i anslutning till ansökan eller värdepapperscentralens stadgar för bedömning av någon omständighet som kräver särskild sakkännedom. Eftersom den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser endast om utredningar och åtgärder i anslutning till koncessionsansökan, har förslaget inga verkningar för dem som redan innehar koncession.

12 b §. Förvärv av rösträtt och inflytande. Genom den föreslagna paragrafen utsträcks den fortlöpande ägarkontrollen till att omfatta även värdepapperscentralens aktieägare och med aktieägarna jämförbara personer.

1.4. Lag om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen

2 §. Tillsynsobjekt. Det föreslås att till förteckningen i paragrafen, dvs. finansinspektionens tillsynsobjekt, fogas en sammanslutning som har bestämmande inflytande i en fondbörs, ett optionsföretag, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen. Fondbörser, optionsföretag, clearingorganisationer och värdepapperscentralen är finansinspektionens tillsynsobjekt enligt paragrafen.

Tillsynsobjekten enligt 2 § lagen om finansinspektionen är inte enbart sammanslutningar som idkar verksamhet som kräver koncession. I paragrafen bestäms också att kreditinstituts och värdepappersföretags holdingsammanslutning skall övervakas. Dessa sammanslutningar definieras i 4 § kreditinstitutslagen och i 5 § 3 mom. lagen om värdepappersföretag. Det finns ingen definition på ett optionsföretags, en fondbörs, en clearingorganisation och värdepapperscentralens holdingsammanslutning, eftersom det för dessa sammanslutningars del inte finns några bestämmelser om motsvarande konsoliderade tillsyn som i fråga om kreditinstituts- och värdepappersföretagskoncerner. I propositionen föreslås att tillsynsobjekt för finansinspektionen skall vara en sammanslutning som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs, ett optionsföretag, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen. Finansinspektionen har då normala tillsynsbefogenheter i fråga om den sammanslutning som motsvarar holdingsammanslutningen, men denna sammanslutning berörs inte av tillsyn som skulle motsvara konsoliderad tillsyn jämte rapporteringsskyldigheter.

1.5. Lag om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen

51 kap. Om värdepappersmarknadsbrott

6 §. Definitioner. I 3 mom. föreslås i enlighet med förslaget till 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen att med ett standardiserat derivat jämställs också ett derivat som avses i nämnda paragraf i värdepappersmarknadslagen, dvs. ett derivatavtal som skall jämföras med en standardiserad option eller termin när den underliggande egendomen utgörs av värdepapper som är föremål för offentlig handel.

2. Ikraftträdelse

Lagförslagen innehåller en vanlig ikraftträdelsebestämmelse.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) 3 kap. 12 § 2 och 3 mom., 13 § samt 5 kap. 4 § 2 punkten, av dessa lagrum 3 kap. 12 § 3 mom. sådant det lyder i lag 523/1998 och 5 kap. 4 § 2 punkten sådan den lyder i lag 477/1999,

ändras 1 kap. 1 § 2 mom., 2 kap. 2 § och dess rubrik samt rubriken för 3 § och 3 § 1 mom. och 7 § 1 mom. samt 3 kap. 11 § 1, 2 och 4 mom.,

av dessa lagrum 2 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1623/1992 samt 2 kap. 3 § 1 mom. och 3 kap. 11 § 4 mom. sådana de lyder i lag 599/1997, samt

fogas till 1 kap. 1 § ett nytt 3 mom., till 2 kap. en ny 1 a §, till 2 kap. 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 599/1997, ett nytt 4 mom. och till kapitlet nya 3 a och 3 b § samt till 5 kap. en ny 1 a § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

1 a §

Ansökan om koncession

Andra placerare än sådana yrkesmässiga placerare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen (495/1989) får inte som investeringsobjekt erbjudas andra optioner och terminer än i denna lag avsedda standardiserade optioner och terminer samt i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen avsedda derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer.

Med avvikelse från 2 mom. får en i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten värdepappersmarknadslagen avsedd värdepappersförmedlare som investeringsobjekt erbjuda också andra derivatavtal än i denna lag avsedda standardiserade optioner och terminer samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen.

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för idkande av optionsföretagsverksamhet. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning. Koncession skall sökas separat för optionsbörsverksamhet och för clearing vid optionshandeln.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt optionsföretag verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av innehavet föreskrivs i 3 a § och 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt

att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att optionsföretaget kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Finansministeriet har rätt att vid behov kräva också andra utredningar som det anser behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i anslutning till ansökan eller optionsföretagets reglemente som kräver särskild sakkännedom.

Finansministeriet kan genom sitt beslut meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan och hur de skall läggas fram.

2 §

Beviljande av koncession

Koncession för optionsföretag skall beviljas ett finskt aktiebolag, som har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller optionsföretagets verksamhet.

Koncession för clearing vid optionshandeln kan beviljas en sökande vars i sin helhet betalda aktiekapital uppgår till minst två miljoner euro.

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tilläggsutredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tilläggsutredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära finansinspektionens utlåtande om ansökan.

3 §

Återkallelse av koncession och begränsning av verksamheten

Finansministeriet kan helt eller delvis åter-

kalla ett optionsföretags koncession, om företaget i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller optionsföretagets reglemente eller företaget inte har haft verksamhet på sex månader eller de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger eller verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes. Om ett optionsföretag har beviljats koncession både för optionsbörsverksamhet och för clearing vid optionshandeln, kan koncessionen även återkallas separat för någondera verksamheten.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 och 2 mom. höra optionsföretaget och begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur. Finansinspektionen skall innan ett förordnande enligt 3 mom. ges höra optionsföretaget, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

3 a §

Underrättelse om röstetal och inflytande

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i ett optionsföretag förvärva en andel som utgör minst en tjugondedel av aktiekapitalet eller röstetalet i optionsföretaget, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i optionsföretaget, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som föreskrivs här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. värdepappersmarknadslagen.

Optionsföretaget skall minst en gång om

året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och röstetalet i optionsföretaget, ifall optionsföretaget känner till vilka de är. Optionsföretaget skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om optionsföretag och underrättelser om innehav i det gäller också företag som har bestämt inflytande i optionsföretaget på det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen.

3 b §

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra optionsföretagets möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

7 §

Begränsning av inflytande

Vid den stämma som hålls hos ett optionsföretag eller ett företag som har bestämt inflytande i optionsföretaget så som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsfonder och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbegränsningen tillämpas.

3 kap.

Optionsföretagets verksamhet

11 §

Anmälningsskyldighet

En förmedlare skall anmäla till ett optionsföretag eller till ett annat företag som finansinspektionen bestämmer de aktier som han äger och som utgör underliggande egendom för en option eller termin som saluförs i optionsföretaget, och de förändringar som sker i ägarförhållandet. En marknadsgarant skall på motsvarande sätt anmäla de aktier som han äger och som utgör föremål för en option eller termin vars marknadsgarant han är.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om anmälningförfarandet, när anmälningarna skall göras samt till vem anmälan skall lämnas.

Ett optionsföretag eller ett annat företag som tar emot anmälningar skall på det sätt som finansinspektionen bestämmer offentliggöra uppgifter som anmäls enligt denna paragraf.

5 kap.

Särskilda stadganden

1 a §

Erbjudande av andra derivatavtal

Ett arbetsgivarföretag eller ett företag som hör till samma koncern får med avvikelse från 1 kap. 1 § 2 mom. som investeringsobjekt erbjuda andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen åt arbetsgivarföretagets nuvarande eller tidigare arbetstagar eller till deras fördel, om dessa derivatavtals underliggande egendom är en aktie i arbetsgivarföretaget eller ett företag som hör till samma koncern.

Denna lag träder i kraft den.

Ett optionsföretag som har koncession när denna lag träder i kraft behöver inte på nytt ansöka om koncession.

2.

Lag**om ändring av värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagen beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) 3 kap. 2 §, 8 § 1 mom. och 13 § 2 mom. samt 4 a kap. 2 § och mellanrubriken före den, 3 § 1 mom., 6 § 1 mom., i 12 § det inledande stycket och 1 punkten, 10 kap. 1 § och mellanrubriken före den, av dessa lagrum 3 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 581/1996, 3 kap. 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 476/1999, 4 a kap. 2 § och mellanrubriken före den, 3 § 1 mom., 6 § 1 mom. och det inledande stycket i 12 § och 12 § 1 punkten i lag 321/1998 samt 10 kap. 1 § sådan den lyder i lag 740/1993 och 522/1998 samt i nämnda lagen 581/1996 och 476/1999, samt

fogas till 3 kap. en ny 1 a och 2 c §, före 2 c § en ny mellanrubrik, till kapitlet en ny 2 d § och en ny mellanrubrik före den samt en ny 2 e § och en ny mellanrubrik före den, till 4 a kap. en ny 1 a § och en ny mellanrubrik före den, till 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 321/1998, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., och ett nytt 5 mom., till kapitlet en ny 3 a § och en ny mellanrubrik före den samt en ny 3 b § och en ny mellanrubrik före den samt till 10 kap. nya 1 a och 1 b §, varvid den nuvarande 1 a § och mellanrubrik före den, sådana de lyder i lag 994/1998, blir en ny 1 c § jämte mellanrubrik före den, som följer:

3 kap.

Offentlig handel med värdepapper

1 a §

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för idkande av fondbörsverksamhet. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt fondbörsens verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av det innehav som avses här föreskrivs i 2 d § och 2 kap. 9 §.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att fondbörsen kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Finansministeriet har rätt att vid behov kräva också andra utredningar som det anser

behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i ansökan till ansökan eller fondbörsens regler som kräver särskild sakkännedom.

Finansministeriet kan genom sitt beslut meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan och hur de skall läggas fram.

2 §

Koncession för fondbörsverksamhet skall beviljas ett finskt aktiebolag som har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer regler som erbjuder placeringarna tillräcklig trykhet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller fondbörsens verksamhet.

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tillägg-utredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tillägg-utredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära finansinspektionens utlåtande om ansökan.

Återkallande av koncession

2 c §

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en fondbörs koncession, om

1) fondbörsen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller fondbörsens regler,

2) fondbörsen inte har haft verksamhet på sex månader,

3) de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger,

4) verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om

5) vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 mom. höra fondbörsen och begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av ärendets brådsakande natur.

Underrättelse om röstetal och inflytande

2 d §

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i en fondbörs förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller röstetalet i fondbörsen, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i fondbörsen, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som nämns här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom.

Fondbörsen skall minst en gång om året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om per-

soner som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och rösträtten i fondbörsen, ifall fondbörsen känner till vilka de är. Fondbörsen skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om fondbörs och underrättelser om innehav i det gäller också företag som har bestämmande inflytande i fondbörsen på det sätt som avses i 1 kap. 5 §.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

2 e §

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 2 d § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra fondbörsens möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

8 §

Vid den stämma som hålls hos en fondbörs eller ett företag som har bestämmande inflytande i fondbörsen så som avses i 1 kap. 5 § får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsfonder och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbe- gränsningen tillämpas.

13 §

I reglerna kan föreskrivas att på ett kreditinstituts avslut eller andra transaktioner med värdepapper som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och som kreditinstitutet har emitterat i samband med sin sedvanliga medelsanskaffning, inte skall tillämpas de bestäm-

melser i strafflagen (39/1889) som avses i 5 kap. 1 §.

4 a kap.

Clearingverksamhet

Ansökan om koncession

1 a §

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för verksamhet som clearingorganisation. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt clearingorganisationens verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av det innehav som avses här föreskrivs i 3 a § och i 2 kap. 9 §.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att clearingorganisationen kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper. Till ansökan skall fogas detaljerad utredning om ordande av clearingsverksamheten, hanteringen av de risker som är förenade med verksamheten samt tryggande av clearingorganisationens betalningsberedskap.

Finansministeriet har rätt att kräva också andra utredningar som det anser behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av någon omständighet i anslutning till ansökan eller clearingorganisationens regler som kräver särskild sakkännedom.

Beviljande av koncession

2 §

Koncession för bedrivande av clearingorganisationsverksamhet skall beviljas ett finst aktiebolag, som har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet

följer regler som erbjuder placerarna och clearingmedlemmarna tillräcklig trygghet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller clearingsorganisationens verksamhet.

Koncession kan beviljas en sökande vars i sin helhet betalda aktiekapital uppgår till minst fem miljoner euro. Om organisationen till följd av sin övriga verksamhet måste uppfylla annanstans i lag bestämda kapitalkrav, skall det krav som anges i detta moment uppfyllas utöver de kraven.

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tillägg-sutredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tillägg-sutredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande om ansökan. Om organisationens verksamhet kommer att omfatta clearingverksamhet som gäller värdepapper som anslutits till värdeandelssystemet, skall utlåtande begäras också av värdepapperscentralen.

3 §

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en clearingorganisations koncession, om

1) organisationen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller organisationens bolagsordning,

2) organisationen inte har haft verksamhet på sex månader,

3) de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger,

4) verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om

5) vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes.

I stället för att återkalla koncessionen kan finansministeriet begränsa clearingorganisationens verksamhet i enlighet med 3 mom., om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Finansministeriet skall innan det fattar ett

beslut som avses i 1 — 4 mom. höra clearingorganisationen och innan ett beslut som avses i 1 — 3 mom. begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

Underrättelse om röstetal och inflytande

3 a §

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i en clearingorganisation förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller röstetalet i clearingorganisationen, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överstiger en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i clearingorganisationen, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som föreskrivs här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom.

Clearingorganisationen skall minst en gång om året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och röstetal i clearingorganisationen, ifall clearingorganisationen känner till vilka de är. Clearingorganisationen skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarerna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om clearingorganisation och underrättelser om innehav i den gäller också företag som har bestämmande inflytande i clearingorganisationen på det sätt som avses i 1 kap. 5 §.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

3 b §

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra clearingorganisationens möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

6 §

På den stämma som hålls hos en clearingorganisation eller en sammanslutning som har bestämmande inflytande i clearingorganisationen så som avses i 1 kap. 5 § får ingen rösta med mera än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt på stämman, om inte statsrådet av särskilda skäl medger undantag från denna begränsning.

12 §

Finansministeriet kan genom sitt beslut utfärda närmare bestämmelser om

1) innehållet i en sådan ansökan som avses i 1 a § 1 mom. samt om de utredningar som skall fogas till ansökan, särskilt när det gäller clearingorganisationens riskhantering och interna kontroll,

10 kap.

Särskilda stadganden

Derivatavtal

1 §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 2 § i denna lag tillämpas också på handel med standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Bestämmelserna i 4 kap. 7 §, 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer då den underliggande egendomen är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som berättigar till en aktie enligt lagen om aktiebolag. Denna lags 5 kap. 2 § tillämpas också på en person som står i ett sådant förhållande som avses i 5 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer till en person som nämns i 5 kap. 2 § 1, 2 eller 3 punkten i denna lag samt på en sammanslutning eller stiftelse som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 5 kap. 2 § 4 punkten. Denna lags 5 kap. 5 § tillämpas också på ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten i denna lag tillämpas också på standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 3 punkten i denna lag tillämpas också på personer som avses ovan i 2 mom. till den del det är fråga om optionshandel som avses i 1 kap. 2 § 4 punkten lagen om handel med standardiserade optioner och terminer samt ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § i samma lag.

1 a §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 § samt 7 kap. 2 § tillämpas också på derivatavtal som är föremål för handel och clearing i ett optionsföretag på en annan marknad än i ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer). Denna lags 5 kap. 1 § tillämpas också på derivatavtal vars underliggande

egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Bestämmelserna i 4 kap. 7 §, 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på derivatavtal vars underliggande egendom är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som enligt lagen om aktiebolag medför rätt till en aktie.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten tillämpas också på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer.

1 b §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 § samt 7 kap. 2 § tillämpas också på derivatavtal som inte är föremål för handel och clearing i ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer eller en annan i 1 a § avsedd reglerad marknad som övervakas av myndigheterna. På ett sådant derivatavtal tillämpas också 5 kap. 1 § i denna lag, i det fall att den underliggande egendomen är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Bestämmelserna i 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på ett i denna paragraf avsedda derivatavtal vars underliggande egendom är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som enligt lagen om aktiebolag medför rätt till en aktie.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten i denna lag tillämpas också på derivatavtal som avses i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den.

En fondbörs och en clearingorganisation som har koncession när denna lag träder i kraft behöver inte på nytt ansöka om koncession.

3.

Lag**om ändring av lagen om värdeandelssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) nya 12 a och 12 b §
 som följer:

12 a §

Ansökan om koncession

En sökande som avses i 12 § 1 mom. skall i sin ansökan om koncession utom de uppgifter som avses i 12 § lämna de uppgifter som avses i 4 a kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen.

Statsrådet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i anslutning till ansökan eller värdepapperscentralen regler som kräver särskild sakkännedom.

12 b §

Förvärv av rösträtt och inflytande

På förvärv av rösträtt och inflytande i värdepapperscentralen tillämpas det som i 4 a kap. 3 a och 3 b § värdepappersmarknadslagen bestäms om underrättelse om röstetal och inflytande samt myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv.

Denna lag träder i kraft den.

4.

Lag**om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 juni 1993 och finansinspektionen (503/1993) 2 § 20 punkten, sådan den lyder i lag 1349/1997, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 572/1996, 1077/1996, 521/1998 och 50/1999 samt nämnda lag 1349/1997, en ny 21 punkt, som följer:

2 §

Tillsynsobjekt

Med tillsynsobjekt avses i denna lag

20) ett kreditinstituts och värdepappersföretags holdingsammanslutning, samt

21) en sammanslutning som på det sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs, ett optionsföretag, en clearingorganisation eller värdepapperscentralen.

Denna lag träder i kraft den.

5.

Lag**om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 51 kap. 6 § 3 mom. sådant det
lyder i lag 475/1999, som följer:

6 §

Definitioner

Vad som i detta kapitel bestäms om värdepapper skall också tillämpas på standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om standardiserade optioner och terminer (772/1998) samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen och vars underliggande egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel. Vad som i detta kapitel föreskrivs om överlåtelse eller förvärf av värdepapper skall även tillämpas på

standardiserade optioner och terminer och på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade derivat och vars underliggande egendom utgörs av värdepapper som är föremål för offentlig handel. Bestämmelserna i 1 och 2 § i detta kapitel skall tillämpas på standardiserade optioner och terminer samt på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och vars underliggande egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel, oberoende av om det har avtalats om överlåtelse av den underliggande egendom som avses i derivatavtalet eller om kompenserande gottgörelse.

Denna lag träder i kraft den.

Helsingfors den 10 september 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Martti Korhonen

1.

Lag**om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) 3 kap. 12 § 2 och 3 mom., 13 § samt 5 kap. 4 § 2 punkten, av dessa lagrum 3 kap. 12 § 3 mom. sådant det lyder i lag 523/1998 och 5 kap. 4 § 2 punkten sådan den lyder i lag 477/1999,

ändras 1 kap. 1 § 2 mom., 2 kap. 2 § och dess rubrik samt rubriken för 3 § och 3 § 1 mom. och 7 § 1 mom. samt 3 kap. 11 § 1, 2 och 4 mom.,

av dessa lagrum 2 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1623/1992 samt 2 kap. 3 § 1 mom. och 3 kap. 11 § 4 mom. sådana de lyder i lag 599/1997, samt

fogas till 1 kap. 1 § ett nytt 3 mom., till 2 kap. en ny 1 a §, till 2 kap. 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 599/1997, ett nytt 4 mom. och till kapitlet nya 3 a och 3 b § samt till 5 kap. en ny 1 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

Andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag får som investeringsobjekt bjudas ut endast till näringsidkare.

1 §

Tillämpningsområde

Andra placerare än sådana yrkesmässiga placerare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen (495/1989) får inte som investeringsobjekt erbjudas andra optioner och terminer än i denna lag avsedda standardiserade optioner och terminer samt i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen avsedda derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer.

Med avvikelse från 2 mom. får en i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten värdepappersmarknadslagen avsedd värdepappersförmedlare som investeringsobjekt erbjuda också andra derivatavtal än i denna lag avsedda standardiserade optioner och terminer samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

1 a §

Ansökan om koncession

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för idkande av optionsföretagsverksamhet. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning. Koncession skall sökas separat för optionsbörsvärksamhet och för clearing vid optionshandeln.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt optionsföretag verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av innehavet föreskrivs i 3 a § och 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att optionsföretaget kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Finansministeriet har rätt att vid behov kräva också andra utredningar som det anser behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i anslutning till ansökan eller optionsföretagets reglemente som kräver särskild sakkännedom.

Finansministeriet kan genom sitt beslut meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan och hur de skall läggas fram.

2 §

Koncession

Koncession för optionsföretag skall, om

2 §

Beviljande av koncession

Koncession för optionsföretag skall bevil-

Gällande lydelse

verksamheten inte står i strid med allmän fördel, beviljas ett finskt aktiebolag *eller andelslag* vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och administration uppfyller de krav som ställs på ett tillförlitligt optionsföretag samt vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. *Koncession kan även sökas för ett optionsföretag som kommer att bildas.*

Koncession skall sökas särskilt för optionsbörsverksamhet och särskilt för clearing vid optionshandeln. Koncession för clearing vid optionshandeln kan beviljas en sökande vars i sin helhet betalda aktie- eller andelskapital uppgår till minst tio miljoner mark.

3 §

Återkallelse av koncession

Vederbörande ministerium kan återkalla ett optionsföretags koncession, om företaget i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar och förordningar, föreskrifter som myndigheter har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller optionsföretagets reglemente, eller om optionsföretaget inte längre motsvarar de stadgade förutsättningarna för koncessionen. Om ett optionsföretag har beviljats koncession både för optionsbörsverksamhet och för clearing vid optionshandeln kan koncessionen också återkallas separat för någondera verksamheten.

Föreslagen lydelse

jas ett finskt aktiebolag, som har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. *Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller optionsföretagets verksamhet.*

Koncession för clearing vid optionshandeln kan beviljas en sökande vars i sin helhet betalda aktiekapital uppgår till minst två miljoner euro.

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tilläggsutredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tilläggsutredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära finansinspektionens utlåtande om ansökan.

3 §

Återkallelse av koncession och begränsning av verksamheten

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla ett optionsföretags koncession, om företaget i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller optionsföretagets reglemente *eller företaget inte har haft verksamhet på sex månader eller de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger eller verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes.* Om ett optionsföretag har beviljats koncession både för optionsbörsverksamhet och för clearing vid optionshandeln, kan koncessionen även återkallas separat för någondera verksamheten.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 och 2 mom. höra optionsföretaget och begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av ärendets brådskande natur. Finansinspektionen skall innan ett förordnande enligt 3 mom. ges höra optionsföretaget, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

3 a §

Underrättelse om röstetal och inflytande

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i ett optionsföretag förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller röstetalet i optionsföretaget, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i optionsföretaget, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som föreskrivs här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom. värdepappersmarknadslagen.

Optionsföretaget skall minst en gång om året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och röstetalet i optionsföretaget, ifall optionsföretaget känner till vilka de är. Optionsföretaget skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om optionsföretag och underrättelser om innehav i det gäller också företag som har bestämmande inflytande i optionsföretaget på det

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

sätt som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen.

3 b §

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra optionsföretagets möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

7 §

Begränsning av inflytande

Vid ett optionsföretags stämma får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsfonder och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbegränsningen tillämpas.

7 §

Begränsning av inflytande

Vid den stämma som hålls hos ett optionsföretag eller ett företag som har bestämmade inflytande i optionsföretaget så som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsfonder och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbegränsningen tillämpas.

3 kap.

Optionsföretagets verksamhet

11 §

Anmälningskyldighet

En förmedlare och mäklare skall till optionsföretaget anmäla de aktier som de äger och som utgör underliggande egendom för en option eller termin som saluförs i optionsföretaget, och de förändringar som sker i ägoförhållandet. En marknadsgarant skall på motsvarande sätt anmäla de aktier som

11 §

Anmälningskyldighet

En förmedlare skall anmäla till ett optionsföretag eller till ett annat företag som finansinspektionen bestämmer de aktier som han äger och som utgör underliggande egendom för en option eller termin som saluförs i optionsföretaget, och de förändringar som sker i ägarförhållandet. En marknadsgarant skall

Gällande lydelse

han äger och som utgör föremål för en option eller termin vars marknadsgarant han är.

De i 1 mom. nämnda anmälningarna skall göras varje vecka under den vecka som följer på ändringen i ägoförhållandet. Då förändringen beror på ett köp skall förmedlaren också meddela priset och de köpta posterna samt om köpet har skett på eller utanför fondbörsen. Förmedlaren och marknadsgaranten skall dessutom lämna optionsföretaget motsvarande uppgifter om köp av ovan i 1 mom. nämnda aktier som har slutits utanför fondbörsen för någon annans räkning.

Ett optionsföretag skall enligt [bankinspektionens] anvisningar offentliggöra sådana omständigheter som anmälts enligt denna paragraf.

12 §

Förmedlarens skyldigheter

Förmedlaren skall omsorgsfullt och utan obefogat dröjsmål sköta uppdraget med hänsyn till kundens intresse.

Förmedlaren skall undvika intressekonflikter och, om sådana uppkommer, bemöta kunderna rättvist. Förmedlaren skall bemöta kunderna jämlikt. Förmedlaren får inte låta någon annan kunds, en utomståendes eller sin egen fördel inverka på de anvisningar eller råd som han ger kunden eller på utförandet av uppdraget. Uppdrag som gäller samma option eller termin skall utföras i den ordning som de kommer in, om detta är möjligt med hänsyn till den kvantitet som uppdraget avser, de prisgränser som kunden har fastställt och andra villkor för uppdraget.

13 §

Begränsningar i handeln

En anställd vid ett optionsföretag, en medlem eller suppleant i dess styrelse, verkställande direktören eller vice verkställande direktören eller en revisor eller revisorssuppleant eller en anställd vid en revisionsmanslutning som är revisor får inte vara part

Föreslagen lydelse

på motsvarande sätt anmäla de aktier som han äger och som utgör föremål för en option eller termin vars marknadsgarant han är.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet, när anmälningarna skall göras samt till vem anmälan skall lämnas.

Ett optionsföretag eller ett annat företag som tar emot anmälningar skall på det sätt som finansinspektionen bestämmer offentliggöra uppgifter som anmälts enligt denna paragraf.

12

Förmedlarens skyldigheter

(upphävs)

13 §

Begränsningar i handeln

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

i ett köp som gäller en option eller termin som saluförs i optionsföretaget eller clearas i det.

I ett köp av en option eller termin som avser en aktie får inte en medlem eller suppleant i aktiebolagets styrelse, verkställande direktören eller vice verkställande direktören eller en revisor eller revisorssuppleant eller en anställd vid en revisionsammanslutning som är revisor vara part.

En mäklare, som är i tjänst hos en förmedlare eller står i ett sådant förhållande till förmedlaren som avses i 2 mom., eller en sådan anställd hos förmedlaren, vars uppgifter består i att handlägga uppdrag som gäller optioner och terminer eller den underliggande egendomen, får inte för egen räkning vara part i köp av optioner.

Vad 1 — 3 mom. stadgar tillämpas också på en sammanslutning där bestämmanderätten innehas av någon som avses i nämnda moment ensam eller tillsammans med en familjemedlem eller med någon annan som avses i momenten eller en medlem av dennes familj.

De som avses i denna paragraf har dock rätt att vara part i ett optionsköp genom vilket säljs en option eller termin, som har förvärvats genom ett familje- eller arvsrättsligt fång eller på något liknande sätt.

5 kap.

Särskilda stadganden

1 a §

Erbjudande av andra derivatavtal

Ett arbetsgivarföretag eller ett företag som hör till samma koncern får med avvikelse från 1 kap. 1 § 2 mom. som investeringsobjekt erbjuda andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen åt arbetsgivarföretagets nuvarande eller tidigare arbetstagar eller till deras fördel, om dessa derivatavtals underliggande egendom är en aktie i arbetsgivarföretaget eller ett företag som hör till samma koncern.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

4 §

*Optionsmarknadsförseelse**Optionsmarknadsförseelse*

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

 2) i strid med förbudet i 3 kap. 13 § är
 part i en option eller termin, eller

(upphävs)

skall, om inte gärningen är ringa eller
 strängare straff bestäms någon annanstans i
 lag, för optionsmarknadsförseelse dömas till
 böter.

 Denna lag träder i kraft den .
 Ett optionsföretag som har koncession när
 denna lag träder i kraft behöver inte på nytt
 ansöka om koncession.

2.

Lag**om ändring av värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagen beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) 3 kap. 2 §, 8 § 1 mom. och 13 § 2 mom. samt 4 a kap. 2 § och mellanrubriken före den, 3 § 1 mom., 6 § 1 mom., i 12 § det inledande stycket och 1 punkten, 10 kap. 1 § och mellanrubriken före den, av dessa lagrum 3 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 581/1996, 3 kap. 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 476/1999, 4 a kap. 2 § och mellanrubriken före den, 3 § 1 mom., 6 § 1 mom. och det inledande stycket i 12 § och 12 § 1 punkten i lag 321/1998 samt 10 kap. 1 § sådan den lyder i lag 740/1993 och 522/1998 samt i nämnda lagen 581/1996 och 476/1999, samt

fogas till 3 kap. en ny 1 a och 2 c §, före 2 c § en ny mellanrubrik, till kapitlet en ny 2 d § och en ny mellanrubrik före den samt en ny 2 e § och en ny mellanrubrik före den, till 4 a kap. en ny 1 a § och en ny mellanrubrik före den, till 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 321/1998, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., och ett nytt 5 mom., till kapitlet en ny 3 a § och en ny mellanrubrik före den samt en ny 3 b § och en ny mellanrubrik före den samt till 10 kap. nya 1 a och 1 b §, varvid den nuvarande 1 a § och mellanrubrik före den, sådana de lyder i lag 994/1998, blir en ny 1 c § jämte mellanrubrik före den, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Offentlig handel med värdepapper**1 a §**

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för idkande av fondbörsverksamhet. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt fondbörsens verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av det innehav som avses här föreskrivs i 2 d § och 2 kap. 9 §.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § värdepappersmarknadslagen jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att fondbörsen kommer att skötas med yr-

Gällande lydelse

2 §

Koncession för fondbörsverksamhet skall beviljas ett finskt aktiebolag *eller andelslag*, om dess ekonomiska verksamhetsbetingelser och förvaltning motsvarar de krav som bör ställas på en tillförlitlig fondbörs samt organisationen av dess verksamhet och det reglemente som skall följas i denna erbjuder placeringarna ett tillräckligt skydd, såvida det inte strider mot ett allmänt intresse att verksamheten inleds.

Statsrådet kan återkalla koncessionen om fondbörsen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller myndigheternas med stöd av dem meddelade föreskrifter eller mot fondbörsens regler eller om de för koncessionen stadgade förutsättningarna inte längre finns.

Föreslagen lydelse

kesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Finansministeriet har rätt att vid behov kräva också andra utredningar som det anser behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i anslutning till ansökan eller fondbörsens regler som kräver särskild sakkännedom.

Finansministeriet kan genom sitt beslut meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan och hur de skall läggas fram.

2 §

Koncession för fondbörsverksamhet skall beviljas ett finskt aktiebolag som har *tillförlitlig förvaltning*, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer regler som erbjuder placeringarna tillräcklig tryckhet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. *Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller fondbörsens verksamhet.*

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tilläggsutredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tilläggsutredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära finansinspektionens utlåtande om ansökan.

Återkallande av koncession

2 c §

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en fondbörs koncession, om

1) fondbörsen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot koncessionsvillkoren eller fondbörsens regler,

2) fondbörsen inte har haft verksamhet på sex månader,

3) de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger,

4) verksamheten eller en del av den inte

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om

5) vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 mom. höra fondbörsen och begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

Underrättelse om röstetal och inflytande

2 d §

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i en fondbörs förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller röstetalet i fondbörsen, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i fondbörsen, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som nämns här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom.

Fondbörsen skall minst en gång om året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och rösträtten i fondbörsen, ifall fondbörsen känner till vilka de är. Fondbörsen skall om edelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om fondbörs och underrättelser om innehav i det gäller också företag som har bestämmande

Gällande lydelse

8 §
Vid fondbörsens stämma får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsstiftelser och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbegränsningen tillämpas.

13 §

Utöver vad 1 mom. bestämmer kan i reglerna utan hinder av 1 kap. 1 och 2 § föreskrivas också om förfarandet vid handel med andra än sådana standardiserade derivatinstrument som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. I reglerna kan föreskrivas att på ett kreditinstituts avslut eller andra transaktioner med värdepapper som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och som kreditinstitutet har emitterat i samband med sin sedvanliga medelsanskaffning, inte skall tillämpas de bestämmelser i strafflagen (39/1889) som avses i 5 kap. 1 §.

Föreslagen lydelse

inflytande i fondbörsen på det sätt som avses i 1 kap. 5 §.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

2 e §

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 2 d § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra fondbörsens möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

8 §

Vid den stämma som hålls hos en fondbörs eller ett företag som har bestämmande inflytande i fondbörsen så som avses i 1 kap. 5 § får ingen rösta med mer än en tjugonedel av det röstetal som är företrätt vid stämman. Bolag som hör till samma koncern samt deras pensionsfonder och pensionskassor betraktas som en helhet när röstningsbegränsningen tillämpas.

13 §

I reglerna kan föreskrivas att på ett kreditinstituts avslut eller andra transaktioner med värdepapper som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och som kreditinstitutet har emitterat i samband med sin sedvanliga medelsanskaffning, inte skall tillämpas de bestämmelser i strafflagen (39/1889) som avses i 5 kap. 1 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a kap.

Clearingverksamhet

Ansökan om koncession

1 a §

Finansministeriet beviljar på ansökan koncession för verksamhet som clearingorganisation. Koncession kan sökas också för ett under bildning varande bolags räkning.

I ansökan skall lämnas tillräcklig utredning om sökanden, de viktigaste aktieägarna och dessas innehav samt clearingorganisationens verksamhetsort, den tilltänkta verksamheten och förvaltningspersonalen. Om beräkning av det innehav som avses här föreskrivs i 3 a § och i 2 kap. 9 §.

I ansökan skall vidare lämnas uppgifter aktieägarnas, med dessa enligt 2 kap. 9 § jämförbara personers samt minst två inom förvaltningen verksamma personers tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet på så sätt att det med stöd av den erhållna utredningen och den tilltänkta omfattningen av sökandens affärsverksamhet kan anses sannolikt att clearingorganisationen kommer att skötas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper. Till ansökan skall fogas detaljerad utredning om ordande av clearingsverksamheten, hanteringen av de risker som är förenade med verksamheten samt tryggande av clearingorganisationens betalningsberedskap.

Finansministeriet har rätt att kräva också andra utredningar som det anser behövliga än sådana som avses i 2 och 3 mom. Finansministeriet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av någon omständighet i anslutning till ansökan eller clearingorganisationens regler som kräver särskild sakkännedom.

2 §

Koncession

Koncession för bedrivande av clearingorganisationsverksamhet skall på ansökan beviljas ett finländskt aktiebolag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser uppfyller de krav som kan ställas på en tillförlitlig clearingorganisationsverksamhet och som i sin

2 §

Beviljande av koncession

Koncession för bedrivande av clearingorganisationsverksamhet skall beviljas ett finskt aktiebolag, som har tillförlitlig förvaltning, tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar och vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verk-

Gällande lydelse

verksamhet skall följa regler som ger investerare och clearingmedlemmar tillräckligt skydd. Dessutom skall det på grundvalen av tillgänglig utredning om organisationens ägare, förvaltning och verksamhet kunna säkerställas att clearingverksamheten bedrivs på ett tillförlitligt sätt och att clearingorganisationen leds med kompetens samt enligt rationella och säkra affärsprinciper. Koncession får emellertid inte beviljas om det strider mot allmänt intresse att organisationen inleder sin verksamhet.

Koncession kan beviljas sökande vars i sin helhet inbetalda aktiekapital uppgår till minst 30 miljoner mark. Om organisationen till följd av sin övriga verksamhet måste uppfylla annanstans i lag bestämda kapitalkrav, skall det krav som anges i detta moment uppfyllas utöver de kraven.

Till ansökan skall fogas en detaljerad utredning om organiseringen av clearingverksamheten, om den därmed sammanhängande riskhanteringen samt om tryggheten av clearingorganisationens likviditet. Vederbörande ministerium kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av sådana frågor rörande ansökan eller clearingorganisationens regler som förutsätter särskild sakkunskap. Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande skall inhämtas om ansökan. Om organisationens verksamhet kommer att omfatta clearing och avveckling av värdepapper som har anslutits till värdeandelssystemet, skall utlåtande inhämtas vid behov också hos värdepapperscentralen.

Vederbörande ministerium har rätt att, sedan det hört sökanden, bevilja koncession i förening med begränsningar och villkor som gäller clearingorganisationens verksamhet.

3 §

Vederbörande ministerium kan återkalla en clearingorganisations koncession, om organisationen i sin verksamhet väsentligt har åsidosatt lag eller förordning eller sådana bestämmelser som en myndighet har utfärdat med stöd därav. Koncessionen kan också återkallas om organisationen i sin verksam-

Föreslagen lydelse

samhet följer regler som erbjuder placerarna och clearingmedlemmarna tillräcklig trygghet, om det inte strider mot allmän fördel att verksamheten inleds. Finansministeriet har rätt att efter att ha hört sökanden vid beviljandet av koncessionen meddela begränsningar och villkor som gäller clearingsorganisationens verksamhet.

Koncession kan beviljas en sökande vars i sin helhet betalda aktiekapital uppgår till minst fem miljoner euro. Om organisationen till följd av sin övriga verksamhet måste uppfylla annanstans i lag bestämda kapitalkrav, skall det krav som anges i detta moment uppfyllas utöver de kraven.

Ansökan skall avgöras inom sex månader från det den mottagits. Om finansministeriet under denna tid ber sökanden lämna tilläggsutredning om ansökan, räknas tiden från den dag då finansministeriet tar emot tilläggsutredningen.

Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära Finlands Banks och finansinspektionens utlåtande om ansökan. Om organisationens verksamhet kommer att omfatta clearingverksamhet som gäller värdepapper som anslutits till värdeandelssystemet, skall utlåtande begäras också av värdepapperscentralen.

3 §

Finansministeriet kan helt eller delvis återkalla en clearingorganisations koncession, om

1) organisationen i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lagar eller förordningar eller föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dessa eller mot kon-

Gällande lydelse

het har brutit mot sin bolagsordning, sina regler eller till koncessionen fogade villkor eller begränsningar eller om villkoren för koncession inte längre uppfylls. I stället för att återkalla koncessionen kan vederbörande ministerium begränsa clearingorganisationens verksamhet i enlighet med 2 mom., om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Föreslagen lydelse

cessionsvillkoren eller organisationens bolagsordning,

2) organisationen inte har haft verksamhet på sex månader,

3) de villkor som ställts för koncessionen inte längre föreligger,

4) verksamheten eller en del av den inte har inletts inom 12 månader från det koncessionen beviljades, eller om

5) vilseledande uppgifter har lämnats när koncessionen söktes.

I stället för att återkalla koncessionen kan finansministeriet begränsa clearingorganisationens verksamhet i enlighet med 3 mom., om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Finansministeriet skall innan det fattar ett beslut som avses i 1 — 4 mom. höra clearingorganisationen och innan ett beslut som avses i 1 — 3 mom. begära finansinspektionens utlåtande, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

*Underrättelse om röstetal och inflytande**3 a §*

Om någon har för avsikt att ensam eller tillsammans med en aktieägare som avses i 2 kap. 9 § eller med en person som kan jämföras med en aktieägare, i en clearingorganisation förvärva en andel som utgör minst en tjugonedel av aktiekapitalet eller röstetalet i clearingorganisationen, skall finansinspektionen i god tid på förhand underrättas om förvärvet.

Om avsikten är att utöka den andel som avses i 1 mom. så att den uppnår eller överskrider en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av aktiekapitalet eller röstetalet i clearingorganisationen, skall finansinspektionen på förhand underrättas också om detta förvärv. Motsvarande underrättelseskyldighet gäller när den andel som avses i 1 mom. underskrider de gränser som föreskrivs här och i 1 mom.

Vid uträkningen av det innehav och röstetal som avses i 1 och 2 mom. tillämpas 1 kap. 5 § och 2 kap. 9 § 1 och 2 mom.

Clearingorganisationen skall minst en gång om året underrätta finansinspektionen om de i 1 och 2 mom. angivna andelarnas ägare, om personer som enligt 1 mom. kan jämföras

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

las med andelsägare samt om dessas andel av aktiekapitalet och röstetal i clearingorganisationen, ifall clearingorganisationen känner till vilka de är. Clearingorganisationen skall omedelbart underrätta finansinspektionen om sådana förändringar i innehavet av andelar som har kommit till dess kännedom.

I underrättelserna skall lämnas tillräckliga uppgifter om storleken av innehaven och om ägarna samt övriga av finansinspektionen föreskrivna uppgifter.

Det som i denna paragraf föreskrivs om clearingorganisation och underrättelser om innehav i den gäller också företag som har bestämmande inflytande i clearingorganisationen på det sätt som avses i 1 kap. 5 §.

Myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv

3 b §

Finansinspektionen har inom tre månader från att ha mottagit underrättelse enligt 3 a § rätt att motsätta sig förvärvet av en andel, om det med hänsyn till erhållen utredning om ägarnas tillförlitlighet, vandel, erfarenhet och övriga lämplighet eller annars är sannolikt att innehavet av andelen skulle äventyra clearingorganisationens möjligheter att verka enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Om förvärv av en andel inte anmäls eller om en andel har förvärvats trots att finansinspektionen har motsatt sig förvärvet, kan finansinspektionen förbjuda andelsägaren att utöva sin rösträtt i företaget.

6 §

På en clearingorganisations stämma får ingen rösta med mera än en tjugondedel av det röstetal som är företrätt på stämman, om inte statsrådet av särskilda skäl medger undantag från denna begränsning.

6 §

På den stämma som hålls hos en clearingorganisation eller en sammanslutning som har bestämmande inflytande i clearingorganisationen så som avses i 1 kap. 5 § får ingen rösta med mera än en tjugondedel av det röstetal som är företrätt på stämman, om inte statsrådet av särskilda skäl medger undantag från denna begränsning.

12 §

Vederbörande ministerium kan utfärda närmare bestämmelser om

1) innehållet i en sådan ansökan som avses i 2 § 1 mom. samt om de utredningar som skall fogas till ansökan, särskilt när det gäl-

12 §

Finansministeriet kan genom sitt beslut utfärda närmare bestämmelser om

1) innehållet i en sådan ansökan som avses i 1 a § 1 mom. samt om de utredningar som skall fogas till ansökan, särskilt när det gäl-

Gällande lydelse

ler clearingbolagets riskhantering och interna kontroll,

Föreslagen lydelse

ler clearingorganisationens riskhantering och interna kontroll,

10 kap.

Särskilda stadganden*Standardiserade optioner och terminer*

1 §

På standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer tillämpas 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2 och 3 a § samt 4 § 2 och 5 mom., 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § samt 8 kap. 3 § 1 punkten i denna lag.

Denna lags 5 kap. 1 § skall tillämpas på standardiserade optioner och terminer oberoende av om det har avtalats om avyttring av den underliggande egendom som avses i options- och terminsavtalet eller om kompensande gottgörelse.

Denna lags 4 kap. 7 §, 5 kap. 3, 4 och 4 a §§ samt 5 kap. 5 § 1 mom. skall tillämpas också på sådana standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och vars underliggande tillgångar är aktier som är föremål för offentlig handel eller värdepapper som enligt lagen om aktiebolag berättigar till sådana aktier.

Vad denna lag stadgar om standardiserade optioner och terminer gäller också övriga

Derivatavtal

1 §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 §, 5 kap. 1 § och 7 kap. 2 § i denna lag tillämpas också på handel med standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Bestämmelserna i 4 kap. 7 §, 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer då den underliggande egendomen är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som berättigar till en aktie enligt lagen om aktiebolag. Denna lags 5 kap. 2 § tillämpas också på en person som står i ett sådant förhållande som avses i 5 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer till en person som nämns i 5 kap. 2 § 1, 2 eller 3 punkten i denna lag samt på en sammanslutning eller stiftelse som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 5 kap. 2 § 4 punkten. Denna lags 5 kap. 5 § tillämpas också på ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten i denna lag tillämpas också på standardiserade optioner och terminer enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 3 punkten i denna lag tillämpas också på personer som avses ovan i 2 mom. till den del det är fråga om optionshandel som avse i 1 kap. 2 § 4 punkten lagen om handel med standardiserade optioner och terminer samt ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § i samma lag.

Gällande lydelse

derivatinstrument som avses i 3 kap. 13 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 § samt 7 kap. 2 § tillämpas också på derivatavtal som är föremål för handel och clearing i ett optionsföretag på en annan marknad än i ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer). Denna lags 5 kap. 1 § tillämpas också på derivatavtal vars underliggande egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Bestämmelserna i 4 kap. 7 §, 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på derivatavtal vars underliggande egendom är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som enligt lagen om aktiebolag medför rätt till en aktie.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten tillämpas också på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer.

1 b §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 §, 4 kap. 1, 2, 3 a och 4 § samt 7 kap. 2 § tillämpas också på derivatavtal som inte är föremål för handel och clearing i ett optionsföretag som avses i 1 kap. 3 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer eller en annan i 1 a § avsedd reglerad marknad som övervakas av myndigheterna. På ett sådant derivatavtal tillämpas också 5 kap. 1 § i denna lag, i det fall att den underliggande egendomen är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Bestämmelserna i 5 kap. 2 — 4 och 4 a §, 5 § 1 och 3 mom. samt 6 § i denna lag tillämpas också på ett i denna paragraf avsedda derivatavtal vars underliggande egendom är en aktie som är föremål för offentlig handel eller ett värdepapper som enligt lagen om aktiebolag medför rätt till en aktie.

Bestämmelserna i 8 kap. 3 § 1 och 3 punkten i denna lag tillämpas också på derivatavtal som avses i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

En fondbörs och en clearingorganisation som har koncession när denna lag träder i kraft behöver inte på nytt ansöka om koncession.

3.

Lag**om ändring av lagen om värdeandelssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) nya 12 a och 12 b §
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §

Ansökan om koncession

En sökande som avses i 12 § 1 mom. skall i sin ansökan om koncession utom de uppgifter som avses i 12 § lämna de uppgifter som avses i 4 a kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen.

Statsrådet kan på sökandens bekostnad inhämta särskild utredning för bedömning av en sådan omständighet i anslutning till ansökan eller värdepapperscentralen regler som kräver särskild sakkännedom.

12 b §

Förvärv av rösträtt och inflytande

På förvärv av rösträtt och inflytande i värdepapperscentralen tillämpas det som i 4 a kap. 3 a och 3 b § värdepappersmarknadslagen bestäms om underrättelse om röstetal och inflytande samt myndigheternas rätt att motsätta sig förvärv.

Denna lag träder i kraft den

4.

Lag**om ändring av 2 § lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 juni 1993 och finansinspektionen (503/1993) 2 § 20 punkten,
 sådan den lyder i lag 1349/1997, samt
fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 572/1996, 1077/1996, 521/1998 och 50/1999 samt
 nämnda lag 1349/1997, en ny 21 punkt, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillsynsobjekt

Med tillsynsobjekt avses i denna lag

 20) kreditinstituts och värdepapperföretags
 holdingsammanslutning.
Föreslagen lydelse

2 §

Tillsynsobjekt

Med tillsynsobjekt avses i denna lag

 20) ett kreditinstituts och värdepappersföretags
 holdingsammanslutning, samt
 21) *en sammanslutning som på det sätt
 som avses i 1 kap. 5 § värdepappersmar-
 knadslagen har bestämmande inflytande i en
 fondbörs, ett optionsföretag, en clearingor-
 ganisation eller värdepapperscentralen.*

 Denna lag träder i kraft den .

5.

Lag**om ändring av 51 kap. 6 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 51 kap. 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 475/1999, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Definitioner

Vad som i detta kapitel bestäms om värdepapper skall också tillämpas på standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988), och vad som i detta kapitel föreskrivs om överlåtelse eller förvärv av värdepapper skall även tillämpas på standardiserade options- och terminsavtal. Kapitlets 1 och 2 § skall tillämpas på standardiserade optioner och terminer oberoende av om det har avtalats om överlåtelse av den underliggande egendom som avses i optionsoch terminsavtalet eller om kompenserande gottgörelse.

Föreslagen lydelse

6 §

Definitioner

Vad som i detta kapitel bestäms om värdepapper skall också tillämpas på standardiserade optioner och terminer som avses i lagen om standardiserade optioner och terminer (772/1998) samt derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer som avses i 10 kap. 1 a § värdepappersmarknadslagen och vars underliggande egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel. Vad som i detta kapitel föreskrivs om överlåtelse eller förvärv av värdepapper skall även tillämpas på standardiserade optioner och terminer och på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade derivat och vars underliggande egendom utgörs av värdepapper som är föremål för offentlig handel. Bestämmelserna i 1 och 2 § i detta kapitel skall tillämpas på standardiserade optioner och terminer samt på derivatavtal som skall jämföras med standardiserade optioner eller terminer och vars underliggande egendom är ett värdepapper som är föremål för offentlig handel, oberoende av om det har avtalats om överlåtelse av den underliggande egendom som avses i derivatavtalet eller om kompenserande gottgörelse.

Denna lag träder i kraft den
